PROGRAM TV NA TYDZIEŃ

Głos znad Niemna

Pismo Związku Polaków na Białorusi ● Rok wydania IV ● 6 - 12 grudnia 1993 r. ● nr 49 (83)

O dalszy rozwój współpracy

21 listopada w siedzibie ZPB w Grodnie doszło do spotkania władz Związku Polaków na Białorusi z przedstawicielami Białoruskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego z Białegostoku oraz Towarzystw Polska-Białoruś i Białoruś-Polska. W rozmowach uczestniczyli również Prezes Polskiego Towarzystwa Naukowego na Białorusi-Czesław Bieńkowski i kierownik katedry filologii białoruskiej Uniwersytetu Warszawskiego- Aleksander Barszczewski.

W czasie spotkania wymieniono poglądy na temat stosunku państwa do mniejszości narodowych. Podkreślono, że nawiązane zostały bardzo bliskie, przyjazne kontakty między ZPB i BTSK. Latem w Białymstoku odbyła się konferencja "Droga ku wzajemności" oraz festiwal "Spotkanie artystyczne Białystok-Grodno". Ustalono, że tradycja przeprowadzania tych imprez będzie kontynuowana w przyszłości. Informację w tej sprawie przedstawił Prezes Grodzieńskiego Obwodowego Funduszu Kultury- Sergiusz Gabrusiewicz. Następna konferencja odbędzie się w Grodnie latem 1994 roku.

Rozmawiano także o możliwości retransmisji programu Telewizji Polskiej na terytorium Białorusi oraz programu białoruskiego w Polsce.

Ostre słowa krytyki zostały skierowane pod adresem przedstawiciela MSZ Białorusi- Mieczysława Czesnowskiego. Mimo obietnic, złożonych w Białymstoku przez Ministra Spraw Zagranicznych RB- Piotra Krawczenkę nie została dotychczas rozpoczęta budowa szkoły polskiej w Grodnie.

Ustalono, że przynajmniej dwa razy do roku odbywać się będą spotkania konsultacyjne ZPB, BTSK, Towarzystwa Polska-Białoruś i Białoruś-Polska. Ich miejscem będą kolejno Warszawa, Mińsk, Białystok i Grodno.

Na zakończenie rozmów przyjęto wspólną deklarację o zacieśnieniu kontaktów i rozszerzeniu współpracy we wszystkich dziedzinach życia społeczno-kulturalnego.

Leszek Ratajczak

List do W. Kiebicza

Od dłuższego już czasu temat Armii Krajowej jest podejmowany na łamach naszego pisma. W Republice trwają nadal działania ze strony ZPB i innych organizacji społecznych o nadanie praw kombatanckich byłym żołnierzom AK, zamieszkałym na terenie Białorusi.

Tym razem zaznajamiamy czytelników z treścią listu, wystosowanego w listopadzie b. r. przez Prezesa Zarządu Głównego Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej p. Aleksandra Tyszkiewicza do Premiera Republiki Białoruś p. Wiaczesława Kiebicza.

Warszawa, dn. 3. 11. 1993 r.

Pan Premier
Republiki Białoruś
W. Kiebicz

Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej zwraca sie z prośbą o nadanie praw kombatanckich żołnierzom Armii Krajowej, obywatelom Białorusi zamieszkałym na terenie Republiki.

Minęło ponad pół wieku od czasu, gdy żołnierze ci, młodzi wówczas ludzie, podjęli walkę o wolność tej ziemi z hitlerowskim najeźdźcą i okupantem. W szeregach Armii Krajowej walczyli ramię przy ramieniu Polacy i Białorusini. Armia Krajowa jako sojusznik armii wojsk sprzymierzonych II wojny światowej niszczyła arterie komunikacyjne wroga i hitlerowskie zaplecze wschodniego frontu. Armia Krajowa nie walczyła nigdy z narodem białoruskim.

Minęło już 50 lat, a żołnierze Armii Krajowej zamieszkujący dziś w Republice Białoruś nie otrzymali należnych im praw kombatanckich. Nie było to możliwe w czasach sowieckiego imperium. Związek Radziecki na przestrzeni swych wojennych i powojennych dziejów nastawiony był wrogo do Armii Krajowej, a dowody owej wrogości są powszechnie znane i udowadniać ich nie trzeba. Tysiące żołnierzy Armii Krajowej padło od kul NKWD i brygad "Smiersza", oddało życie w więzieniach i katowniach śledczych, nie wróciło ze zsyłki na Sybir. Powody owej wrogości były natury czysto politycznej. Wydawało się, że wraz z upadkiem imperium propaganda wrogości straci rację bytu, historia doczeka się odkłamania, a tułaczy los żołnierzy Armii Krajowej dożywających żywota na ziemiach byłego imperium i na ogół będących w potrzebie, ulegnie wreszcie zmianie na lepsze.

Niestety, nic podobnego się nie stało. Z największym niepokojem i obawą obserwujemy nasilające się zwłaszcza w ostatnim czasie ataki na Armię Krajową. Stare tezy sowieckiej propagandy, bezzasadnie i wręcz kłamliwe pomawiające dowództwo Armii Krajowej o współpracy z faszystami, o walce z narodem białoruskim znów znajdują swych zwolenników , głośnych, krzykliwych, demagogicznych. Zjawiska te dowodzące dalszej dyskryminacji żołnierzy Armii Krajowej ze wzglę-

Ciąg dalszy na str.6

KRESY '93

O przebiegu uroczystości konkursu recytatorskiego "Kresy'93" pisałam w poprzednim numerze "Głosu". Ze względu na obszerną relację, którą chciałam Państwu zaprezentować, nie zmieściła się na łamy prasowe druga część repartażu, dotycząca wyników konkursu.

Prezentujemy dziś dalszy jego ciąg.

Jury w składzie : dr Barbara Noworolska z Białegostoku, przewodnicząca Komisji i mgr Jan Zdziarski z Warszawy po przesłuchaniu wykonawców postanowiła podzielić nagrody na 3 grupy wiekowe: najmłodszych, średnich, młodzież od 16 lat. W kategorii najmłodszych równorzędne nagrody otrzymali:

1 Anna Zaniewska - Grodno
2 Natalia Ignatowicz -Sopoćkinie
3 Helena Gowako - Grodno
4 Anna Malinowska -Wołkowysk
5 Jerzy Kiedo - Sopoćkinie
6 Julia Goroszczyk - Grodno
7 Stanisław Jasiniewta - Pińsk

Nagrodę pocieszenia otrzymał Leonid Kiewlicz z Bobrujska.

W kategorii do lat 16 równorzędne nagrody otrzymują:

1 Anna Kuzieńko - Brześć
2 Irena Nowikowa - Nowa Mysz
3 Joanna Czarniuk - Baranowicze
4 Helena Sidor - Grodno
5 Irena Boguszewicz - Grodno
6 Helena Mikuła - Baranowicze

Formą nagrody dla tej kategorii wiekowej jest dyplom oraz zaproszenie do udziału w letnich warsztatach recytatorskich w Białymstoku, w Polsce.

Wyróżnienia w tej kategorii otrzymały:

1 Tatiana Baranienkowa -Grodno
2 Irena Gryńko - Nowogródek

W kategorii od lat 16 równorzędne nagrody oraz zaproszenia do udziału w II Białostockich Spotkaniach Laureatów "Kresy'93" w dniach od 6 - 12 grudnia 1993 r. otrzymali:

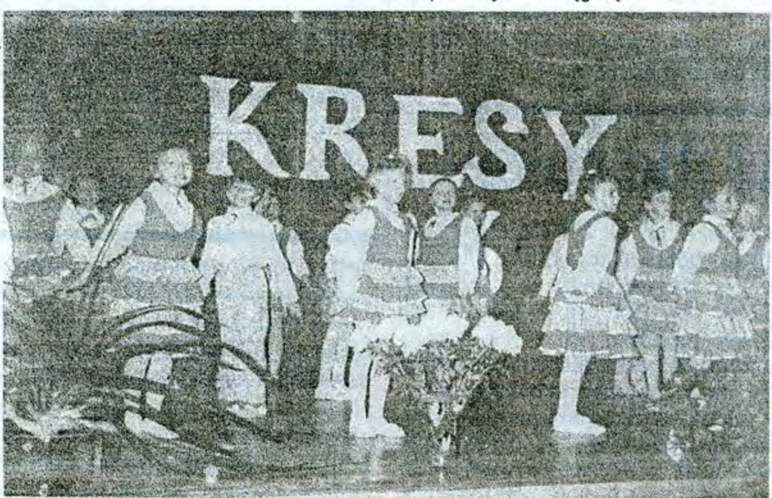
1 Natalia Martysiuk - Brześć
2 Edek Marko - Grodno
3 Irena Rożyc - Sopoćkinie
4 Krystyna Mamot - Wołkowysk
5 Dmitryj Dojlido - Wołkowysk
6 Maryna Tarasiewicz - Nowa Mysz
7 Tatiana Rosół - Grodno

Na zakończenie uroczyście wręczali uczestnikom nagrody i wyróżnienia wiceprezes p. S. Sienkiewicz i p. Teresa Kryszyń z ZPB w imieniu organizatorów i własnym.

W koncercie laureatów wystąpili najlepsi wykonawcy: Edek Marko, Helena Mikuła, Irena Nowikowa, Natalka Ignatowicz. Duże brawa, podziękowania i wyrazy uznania padły także pod adresem skromnych współtwórców wspaniałych osiągnięć dzieci i młodzieży, którzy nie szczędząc czasu tworzyli to urocze widowisko, towarzyszyli i do dziś towarzyszą tym wszystkim uczestnikom, bez względu na powodzenia, czy niepowodzenia - nauczycielom.

Ponieważ nadal tworzyć będą bezpotomne dzieło doskonałych osobowości ludzkich, więc ich nazwisk nie wymieniam. O tym zaświadczy następny konkurs "Kresy '94 ", do którego przygotowań już dziś zachęcam.

Matylda Swigoń

APEL do osób represjonowanych

W związku z licznie napływającymi do nas listami w sprawie odszokodowań i zaświadczeń osobom represjonowanym z terenu Białorusi i Polski poprosiliśmy kierownika Wydziału Urzędu Spraw Wewnętrznych Obwodowego Komitetu Wykonawczego w Grodnie p. Aleksandra Jaśko o komentarz w tej sprawie. Niżej podajemy tekst tego Komentarza, a także adres w.w. Urzędu:

230679 Grodno
ul. Akadiemiczeskaja, 3.

Ostatnio w związku z Ustawą Rady Najwyższej Republiki Białoruś "O rehabilitacji ofiar represji politycznych w latach 1920-1980" do Urzędu Spraw Wewnętrznych Grodzieńskiego Obwodowego Komitetu Wykonawczego zwraca się wielu obywateli polskich z podaniami o rehabilitację oraz z prośbą o wydanie zaświadczeń o karalności lub o okresie przebywania w areszcie i miejscach pozbawienia wolności. Wszystkie te podania są przekazywane do Wydziału d/s Rehabilitacji Urzędu Spraw Wewnętrznych Obwodowego Komitetu Wykonawczego celem ich rozpatrzenia i przygotowania nezbędnych dokumentów. Jednakże często wystosowanie odpowiedzi na w.w. podania oraz poszukiwania niezbędnych materiałów archiwalnych przeciąga się. Przyczyną tego jest fakt, iż w podaniach nieraz brakuje nezbędnych informacji: pełnych biograficznych danych osoby skazanej, wskazania miejsca jej zamieszkania przed aresztowaniem, miejsca gdzie została aresztowana itd.

Zgodnie z Prawodawstwem Republiki Białoruś za osoby represjonowane w sposób nieuzasadniony uważa się obywateli Republiki Białoruś i obcokrajowców, którzy byli pociągani do odpowiedzialności karnej na terenie Białorusi przez organa sądowe lub inne z motywów politycznych, socjalnych, religijnych lub innych, a także tych, którzy z w.w. motywów zostali wysiedleni lub skierowani na przesiedlenie specjalne w trybie administracyjnych. Zgodnie z powyższym rehabilitacja dotyczy:

a) osób, które zostały bezprawnie skazane w wyniku oskarżenia o działalność kontrrewolucyjną;

b) osób, represjonowanych na podstawie decyzji organów pozasądowych;

c) chłopów, którzy zostali przez miejscowe organy władzy wykonawczej uzna-

Ciąg dalszy na str.6

WIADOMOŚCI Z POLSKI Nr 2

Opozycja parlamentarna i pozaparlamentarna

W dniu 14 listopada br. zakończyła się V Krajowa Konferencja Kongresu Liberalno-Demokratycznego (KLD), na którym ponownie wybrano przewodniczącym Donalda Tuska. Najważniejsza jednak decyzja konferencji dotyczyła dalszych losów tej partii. Niemal jednogłośnie delegaci za-

J. Kaczyński, G. Janowski, W. Chrzanowski

akceptowali uchwałę wzywającą Unię Demokratyczną do tworzenia "nowej i trwałej formacji politycznej - partii polskich przemian". Miałaby ona przeciwstawić się zarówno "populistycznym obietnicom lewicy", jak i "nieodpowiedzialności pseudoprawicy". Liberałowie budować chcą to ugrupowanie z UD oraz z "wszystkimi ugrupowaniami politycznymi, organizacjami i osobistościami,którym blisko jest podobna wizja Polski". Donald Tusk zapewnił, że bierze na siebie pełną odpowiedzialność za tworzenie nowego ugrupowania i wyjaśnił, że sposób dojścia do celu - fuzja, czy wcześniejsze rozwiązanie "starych" partii - jest sprawą do negocjacji z Unią. Za realny termin powstania nowej formacji uznał maj przyszłego roku. "Unia Demokratyczna opowiada się za stopniowym procesem jednoczenia z KLD, a nie za rozwiązaniem obydwu partii" - powiedział Henryk Wujec, komentując decyzję konferencji KLD. Za sprawę najważniejszą uznał przygotowanie wspólnego programu, który przyciągnąłby też ludzi z innych ugrupowań. "Obawialiśmy się, że liberałowie nie udzielą jasnej odpowiedzi na zjednoczeniową ofertę UD. Dobrze się stało, że odpowiedź jest jasna".

Trwają również prace nad powstającym porozumieniem partii prawicowych. Koalicja złożona ze Zjednoczenia Chrześcijańsko-Narodowego (ZChN), Porozumienia Centrum (PC) oraz Porozumienia Ludowego (PL) uzyskuje dominującą rolę na prawicy. Drugie - rodzące się dopiero porozumienie konserwatywno-liberalne z udziałem Unii Polityki Realnej (UPR), Partii Chrześcijańskich Demokratów (PChD) oraz Partii Konserwatywnej będzie starało się uzyskać silną pozycję przed ewentualnym wejściem do sojuszu Chrzanowskiego, Kaczyńskiego i Janowskiego. Najbardziej chętne do współpracy z "trójporozumieniem" są dziś PChD Pawła Łączkowskiego i Stronnictwo Ludowo-Chrześcijańskie Józefa Ślisza, największą rezerwę wykazuje Partia Konserwatywna Aleksandra Halla oraz UPR Janusza Korwin-Mikke obawiające się zapowiadanej przez Jarosława Kaczyńskiego współpracy koalicji z "Solidarnością", która - choć odwołuje się do inspiracji prawicowych w sferze światopoglądowej - to jednak jako związek zawodowy jest z natury lewicowa w kwestiach gospodarczych i socjalnych.

Na ubocczu głownej sceny przemian prawicy pozostaje Ruch dla Rzeczypospolitej Jana Olszewskiego i oddzielająca się właśnie od niego Akcja Polska Antoniego Macierewicza.

Na przyśpieszenie tworzenia się nowych formacji politycznych, zdolnych do przyciągnięcia głosów ewentualnych wyborców mają niewątpliwie wpływ przyszłoroczne wybory samorządowe, które staną się sprawdzianem politycznym dla nowych ugrupowań. Czy dzisiejsza opozycja parlamentarna (UD wraz z KLD, BBWR i KPN) bądź też prawicowa opozycja pozaparlamentarna staną się dla wyborców bardziej atrakcyjne od rządzącej lewicy - okaże się po wyborach samorządowych. Decydować będą wyniki kilkumiesięcznych rządów lewicy oraz nowe programy i kształtujący się dopiero odbiór społeczny powstających koalicji.

CO ROBI RZĄD

Miliony Polaków bacznie obserwują poczynania rządu premiera Waldemara Pawlaka. Są one ważne dla wszystkich. Wiele sobie obiecują ci, którzy zniechęcili się do rządów "solidarnościowych" i głosowali na partie wywodzące się z systemu komunistycznego, a więc SDRP Aleksandra Kwaśniewskiego, Włodzimierza Cimoszewicza i Józefa Oleksego oraz PSL premiera. W kampanii wyborczej obiecywali oni wyższe płace dla pracowników sfery budżetowej (oświata, służba zdrowia, administracja), wyższe renty i emerytury, niższe podatki oraz przywileje dla rolników, przede wszystkim obronę przed konkurencją rolnictwa zachodnioeuropejskiego. Obiecywali też obronę wielkich zakładów pracy przed bankructwem, skuteczniejszą walkę z bezrobociem oraz zmianę zasad prywatyzacji majątku państwowego.

Mniej spodziewają się po rządzie Waldemara Pawlaka zwolennicy "solidarnościowej" reformy. Wiedzą oni, że obietnicom tym sprostać nie można. Na spełnienie kazdej prawie obietnicy potrzeba pieniędzy, a tych w państwowej kasie jest za mało, nawet na takie potrzeby jak dotąd. Co gorzej, próby wprowadzenia "ręcznego sterowania" i zastąpienia nim mechanizmów wolnego rynku mogą - ich zdaniem - narazić rozwój nowoczesnej gospodarki wolnorynkowej w Polsce na regres.

Najlepszym sprawdzianem mozliwości i zamierzeń rządu będzie projekt budżetu państwa na rok 1994. 23 listopada wicepremier i minister finansów Marek Borowski przedstawił zarys budżetu. Wydatki mają wynieść 667 bilionów zł (ok. 32 miliardów dolarów), a przychody tylko 580 bilionów. Brakujące 87 bilionów rząd będzie musiał pożyczyć z banków lub wprost od społeczeństwa, np. przez sprzedaż dobrze oprocentowanych obligacji. Rząd uważa, że wzrost produkcji trwający od półtora roku utrzyma się nadal na poziomie 4,5%, zaś nakłady na nowe inwestycje wzrosną o 8%. Inflacja ma sięgać tylko ok. 27% w stosunku rocznym. Większy będzie wzrost cen nośników energii i lekarstw, bo aż o blisko 30%. Zarobki po uwzględnieniu inflacji mają wzrosnąć o 2%.

Nowy rząd zdaje już sobie sprawę z tego, że nie moze sprostać oczekiwaniom wyborców. W projekcie ustawy, przedstawionym przez ministra pracy i spraw socjalnych Leszka Millera rząd przewiduje podniesienie najniższych rent i emerytur od 1994 r. z poziomu 35% do 38% przeciętnego wynagrodzenia, a więc tylko o 8,5%. Natomiast ich waloryzacja, czyli korygowanie odpowiednio do inflacji nie podniesie się z poziomu 91% do 100%, ale tylko - i to dopiero od grudnia 1994 r. - do 93%. Posłowie lewicy złożyli inny wniosek ustawy, przypisywany Stanisławowi Wiśniewskiemu, posłowi popierającego rząd Sojuszu Lewicy Demokratycznej i wiceprzewodniczącemu postkomunistycznej centrali związków zawodowych OPZZ. W dyskusji poseł Unii Demokratycznej Jan Lityński przypomniał lewicy, że przed rokiem SLD żądał rewaloryzacji najniższych emerytur do 45%. Dariusz Wójcik (KPN) nazwał projekt rządowy "Oszustwem wyborczym". Sejm poparł projekt rządowy, a odrzucił projekt St. Wiśniewskiego. Realizacja tego projektu kosztowałaby ogromną sumę ponad 20 bilionów zł w roku przyszłym. A rząd i tak musi jeszcze znaleźć dochody nawet na taki skromny budżet, jaki zaproponował. W tym celu rząd złożył w Sejmie projekt ustawy, która nakładałaby podatek na długą listę towarów importowanych. Jest on w trakcie rozpatrywania przez komisje sejmowe.

Jednym z ważnych osiągnięć rządu Hanny Suchockiej, a szczególnie ministra pracy w tym rządzie Jacka Kuronia był tzw. "Pakt o przedsiębiorstwie". Po długich i trudnych negocjacjach ze związkami zawodowymi i Konfederacją Pracodawców rząd Hanny Suchockiej złożył w sejmie pakiet 6 ustaw. Nowy rząd zakwestionował jednak ustawę o prywatyzacji, by dokonać w niej zmian. Usiłując obronić uzgodniony już "pakt o przedsiębiorstwie" w integralnej postaci Klub UD złożył tekst ustawy w oryginalnej wersji jako projekt poselski. Sejm ten wniosek odrzucił.

Poprzedni rząd opracował koncepcję istotnych zmian w zarządzaniu państwem. Polegały one głównie na zwiększeniu roli samorządu. Planowano reformę administracji państwowej, w tym i podziału administracyjnego kraju. Miała ona polegać na przywróceniu powiatów, tradycyjnych jednostek podziału administracyjnego. Umozliwiłoby to podwyższenie zasięgu samorządu terytorialnego. Było to zgodne z ogólną koncepcją ustrojową "solidarnościowego" nurtu reformatorskiego zwiększania uprawnień i odpowiedzialności obywateli w swoich sprawach kosztem centralnej administracji państwowej. W ramach tej reformy rząd premier Hanny Suchockiej przekazywał różne funkcje sprawowane dotąd przez państwo samorządom. W ostatnich tygodniach swej działalności przekazywano szkolnictwo w gestię samorządów 46 miast. Jednym z pierwszych pociągnięć rządu Waldemara Pawlaka było wstrzymanie tego procesu. W wielu kręgach społecznych, szczególnie samorządowych zostało to przyjęte jako zapowiedź polityki centralizacji struktur państwowych kosztem samorządu. Rząd wkrótce zmiękczył swoje stanowisko oświadczając, że chodzi tylko o lepsze zaznajomienie się z tą sprawą. Nieufność co do ustrojowej koncepcji koalicji PSL-SLD nasiliła się w środowiskach "solidarnościowych", gdy okazało się, że szkoły przekazywane będą samorządom z *dotacjami*, a nie *subwencjami* finansowymi. Ta drobna różnica słowna oznacza jednak, istotne różnice co do możliwości wykorzystywania środków finansowych. Poseł Gwidon

Ławy poselskie Klubu Unii Demokratycznej w czasie głosowania T. Mazowiecki, H. Suchocka, B. Geremek

Wójcik z UD powiedział w Sejmie, że "rząd Waldemara Pawlaka nie ufa rzeczywistym reformatorom tego kraju - wójtom, burmistrzom i prezydentom miast".

Ogólna sytuacja rządu jest korzystna. Może on liczyć na silne poparcie Sejmu i Senatu, na powściągliwość prezydenta, a także ma on kredyt w społeczeństwie. Według Ośrodka Badania Opinii Publicznej najpopularniejszym politykiem w Polsce jest Waldemar Pawlak (58% opinii pozytywnych). Na drugim miejscu znajduje się prof. Krzysztof Skubiszewski, minister spraw zagranicznych w trzech poprzednich rządach. Trzecie miejsce zajmuje ks. kardynał Józef Glemp (48%), czwarte Hanna Suchocka (48%), piąte Jacek Kuroń (43), żywa legenda polskiej opozycji antykomunistycznej od r. 1964, b. minister pracy, szóste prof. Tadeusz Zieliński (41), rzecznik praw obywatelskich, siódme Aleksander Kwaśniewski (39%), przewodniczący SDRP i Klubu Parlamentarnego SLD. ósme marszałek sejmu Józef Oleksy (33%), dziewiąte Tadeusz Mazowiecki (30), premier pierwszego rządu "solidarnościowego" (1989-91), przewodniczący Unii Demokratycznej, a dziesiąte Andrzej Olechowski (29), obecny minister spraw zagranicznych.

Rządowi narazie sprzyja to, że związki zawodowe wykazują powściągliwość w wysuwaniu żadań płacowych i socjalnych.

Bezrobocie już nie rośnie

Przebudowa gospodarki rozpoczęta w roku 1990 spowodowała w Polsce, podobnie jak w innych krajach, wzrost liczby bezrobotnych. Powiększała się ona do poziomu ok. 2,8 mln, czyli 15% wszystkich zatrudnionych a 25% zatrudnionych poza rolnictwem indywidualnym. Tylko 53% bezrobotnych otrzymuje od państwa zasiłki w wysokości ok. 1,2 mln zł miesięcznie. Bezrobocie jest najmniejsze w Warszawie, Krakowie, Gdańsku, na Śląsku Górnym i Dolnym. Dobrą miarą ostrości bezrobocia na danym terenie jest stosunek liczby bezrobotnych na jedną ofertę pracy. Najgorzej jest w woj. zamojskim, gdzie wskaźnik ten wynosi 845. Biorąc pod uwagę odrębnie bezrobotnych z kwalifikacjami zawodowymi, stosunek ten wynosi w tym województwie aż 3.734 osoby na jedną ofertę. Natomiast w woj. warszawskim jedna oferta przypada na 7 bezrobotnych. Od czterech miesięcy liczba bezrobotnych nie zwiększa się. Jest to w raczej skutkiem wzrostu gospodarczego niż działalności organów państwowych i samorządowych. Roboty publiczne, które mają dać pracę wielu bezrobotnym są wciąż w fazie przygotowań. Również kształcenie w umiejętnościach poszukiwanych na rynku pracy ma niewielki zasięg.

KALENDARZ religijny

7 grudnia - Św. Ambrożego, biskupa i doktora Kościoła.
8 grudnia - Uroczystość Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny.

Zawierzenie Niepokalanej

"IL MIO CUORE IMMACOLATO SARA' IL TUO RIFUGIO "

Zawierzamy Ci , Królowo świata, naszą obecność w rodzinie ludzkiej. Spraw, aby nasza łączność z innymi narodami służyła pokojowi i rozwojowi.

Zawierzamy Ci , Matko Kościoła, misję oświecania przez miłość, jaką Twój Syn zlecił Kościołowi . Zawierzamy Ci duchowieństwo, zakony, świeckich - szczególnie młodzież, przełożonych Kościołów chrześcijańskich , dialog ekumeniczny oraz ludzi niewierzących lub szukających Boga.

Opiekunko Rodzin! Zawierzamy Ci wszystkie rodziny; niech w łączności z parafią, wspierane prawem państwowym, pielęgnują miłość i przebaczenie.

Troskliwa Matko z Nazaretu! Zawierzamy Ci nasze dzieci i młodzież, i zdrowie fizyczne i moralne, ich wychowanie i kształcenie w przedszkolach, szkołach i wszystkich uczelniach. Oby znalazły zawsze kochających i mądrych wychowawców i nauczycieli.

Królowo, zawierzamy Ci Ojczyznę naszą, przekonani, że jest zgodne z Wolą Bożą, aby nasze Państwo było rządzone wolą obywateli z poszanowaniem praw boskich, by było sprawiedliwe i gospodarne. "Daj naszej ziemi, przesiąkniętej krwią i łzami, spokojny i chwalebny byt w prawdzie, sprawiedliwości i wolności".

Maryjo, nasza i Polski Królowo, wymieniając wiele dziedzin naszego życia ofiarujemy Ci serca, myśli, słowa i czyny. Bądź dla nas jednością i do jedności prowadź. Oddalaj zło, lęki i zwątpienia. Zawierzamy Ci przede wszystkim naszą wiarę - trwały fundament pod budowę polskiej rzeczywistości. Kochaj nas i prowadź do Chrystusa, byśmy w Nim i przez Niego doszli do Ojca w jedności Ducha Świętego. Amen

Nasz mistrz CHRYSTUS

ADWENT

Ktoś powiedział, że "Ewangelia to wielka szkoła życia, można się z niej nauczyć wszelkiej mądrości, nawet tej sztuki nad sztukami - wychowania". Owszem, trzeba powiedzieć, że Ewangelia jest przede wszystkim nauką wychowania, a Pan Jezus to najlepszy i nieomylny wychowawca.

Jezus jest nauczycielem i wychowawcą, jednak zasadniczo różniącym się od współcześnie z Nim żyjących. On zapoznaje ludzi nie z własnymi teoriami, lecz z tym, czego nauczył się od Ojca. On usposabia ludzi do przyjęcia nauki, która nie jest Jego, lecz tego , ktory Go posłał. Jezus nie tylko głosi przyjście Królestwa i potrzebę jego przyjęcia, ale także podaje praktyczne i szczegółowe reguły życia i postępowania. Dlatego nauka Jego jest nowa, ma swoją moc i skuteczność, a cała działalność Mistrza z Nazaretu robi na słuchaczach tak wielkie wrażenie.

Chrystus uczy i wychowuje zarazem. On pragnie urabiać ludzi, zmieniać ich sposób myślenia, przekształcać ich według ideału, jaki przyniósł na ziemię. Tym ideałem jest "metamorfoza" człowieka - doprowadzenie do nawrócenia , do przemiany ludzi wychowanych dotychczas w lęku przed Bogiem - na synów Bożych, na dzieci miłujących swego Ojca. Dlatego Chrystusowi nie chodziło tylko o przekazanie słuchaczom jakiejś teoretycznej wiedzy. On uczył, On konkretnie ukazywał, jak trzeba żyć.

W nauczaniu Chrystusa Ojciec niebieski jest wzorem - i to jedynym - który należy naśladować: "Bądźcie więc wy doskonali, jak doskonały jest Ojciec wasz niebieski" (Mt 5,49). Dziwną się wydaje nauka Pana Jezusa . Swój plan wychowawczy ustawia na nie spotykanej dotąd płaszczyźnie: wywyższa to, co w oczach ludzkich jest bezwartościowe, wzgardzone lub niedocenione. Zaleca cichość i pokorę, oderwanie od dóbr tego świata, przebaczanie uraz, dźwiganie krzyża, miłość do wrogów i odpłacaniem dobrem za zło. Jezus przemawia prosto, szczerze, bez dwuznaczności, bez owijania w bawełnę, bez dyplomacji. Nie szuka bowiem własnej woli, lecz woli Tego, który Go posłał, i nie zważa na świadectwo człowieka, ale tak naucza, aby byli zbawieni. Jego nauka jest zrozumiała i dla "mądrych tego świata" i dla "prostaczków".

"Świat bardziej ludzki" - którego tak potrzeba "wychowankom systemu odczłowieczania" - to świat oparty na nauce Chrystusa. Jezus bowiem wartość swojej nauki podkreślił śmiercią na krzyżu i zmartwychwstaniem. To wystarczające, by Jego właśnie słuchać, Jemu zawierzyć, na Nim się wzorować. Nie bez powodu w dniu inauguracji pontyfikatu wołał Jan Paweł II " Nie bójcie się , otwórzcie, otwórzcie na oścież drzwi Chrystusowi. Dla jego zbawczej władzy otwórzcie granice państw , systemów ekonomicznych i politycznych, szerokie dziedziny kultury, cywilizacji, rozwoju! Nie bójcie się! Chrystus wie, co nosi w swoim wnętrzu człowiek. On jeden to wie!"

Otwórzcie drzwi Chrystusowi , bo On prawdziwie jest "nauczycielem dobrym". On potrafi wychować człowieka. On jeden może człowieka uczynić być CZŁOWIEKIEM!

O.Karol Dąbrowski CSMA

Pobożność i nauka

25 sierpnia Kościół wspominał św. Józefa

Kalasantego, założyciela zakonu pijarów. Urodził się w Hiszpanii w roku 1556. Zostawszy księdzem, i po przyjeździe do Rzymu prowadził badania w dziedzinie teologii, zajmował się też nauczaniem.

Założył szkołę i przekazał dzieciom umiejętność czytania, pisania i arytmetyki, a także zasady religij. Ci, którzy pośpieszyli mu z pomocą wprowadzeniu szkół pobożnych, stali się później początkiem wspólnoty zakonnej, która rozrosła się w zakon ubogich kleryków regularnych Matki Bożej od szkół pobożnych (scholarium piarum - pijarzy).

Na początku zakon ten działał we Włoszech, później przeniósł się do innych krajów.

W 1972 roku upłynęło 350 lat działalności Pijarów w Polsce.

Realizując zadanie swojego założyciela - wychowanie dzieci, zwłaszcza ubogich, w "pobożności i nauce", O.O Pijarzy szeroko angażowali się w różnorodne dziedziny nauki i kultury.

W r.b. na międzynarodowej Sesji Naukowej, zorganizowanej w Lidzie przez O.O. Pijarów odbyła się promocja książki "Wkład Pijarów do nauki i kultury w Polsce XVII-XIX w.", która stanowi zbiór prac naukowych odzwierciedlających bogaty dorobek naukowy i zasługi zakonu Pijarów.

Wnieśli oni ogromny wkład w rozwój gramatyki, retoryki, prawa, historii, matematyki, logiki, biologii, chemii, fizyki i medycyny. Wydawali także książki z zakresu teologii, prawa kanonicznego, historii Kościoła i religii. Najwybitniejszymi kaznodziejami pijarskimi byli: Jozef Kalasanty i Samuel Wysocki.

Szkoły, prowadzone przez O.O.Pijarów zaowocowały wydaniem ponad stu posłów Sejmu Wielkiego, twórców Konstytucji Trzeciego Maja. Wychowankami byli m.in.: marszałek

Małachowski i Ignacy Potocki, Tadeusz Kościuszko i twórca polskiej historiografii Joachim Lelewel, Bronisław Freufowski - wybitny filozof, i Stanisław Moniuszko - tworca opery narodowej. Wojciech Bogusławski, twórca narodowej sceny i Alojzy Feliński - autor hymnu "Boże coś Polskę", ojciec hirurgii polskiej I. Czerwiakowski i geograf światowej sławy I. Domejko.

Wielu księży pijarów można uznać za wybitnych Polaków: ks.Kopczyński jest autorem pierwszej gramatyki polskiej, ks. Jundziłł wykształcił pier-

Życie zakonne w kościele katolickim

wszy polski zespół przyrodników i otworzył w Wilnie ogród botaniczny, ks. Zaborowski "ojciec geografii polskiej" jest autorem pierwszych logarytmów polskich.

Dzisiaj posłannictwo pijarów jest wypełniane porzez: prowadzenie Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego w Krakowie; czyli szkoły o własnym autorskim programie nauczania, prowadzenie duszpasterstwa specjalistycznego, skupionego szczególnie wokół dzieci i młodzieży, rozwijanie pracy naukowej.

Mimo prześladowań i represji w ciągu lat powojennych pijarzy utrzymali swoje parafię na Białorusi.

Dziś odnowili prace na swoich placówkach w Lidzie i Szczuczynie. Wyraża się ona najpełniej w aktywnym głoszeniu Ewangelii Chrystusowej pośród tych, którzy byli jej pozbawieni, w okazaniu miłości i całkowitego oddania dla ludzi.

Laura Michajlik

Pijarzy w Szczuczynie

Pani Irena Zdanowicz z Wołkowyska pisała w "Głosie znad Niemna" (nr 8/10) że chciałaby "przeczytać materiały o historii klasztorów na Białorusi, czy choćby tylko na Grodzieńszczyźnie". A oto krótka historia Pijarów w Szczuczynie według informacji Kurii Prowincjalnej Zakonu Pijarów w Krakowie:

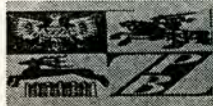
- Kolegium pijarskie w Szczuczynie zostało ufundowane w roku 1718 przez Andrzeja Józefowicza Hlebickiego, krewnego Scypionów. Przylegało do kościoła parafialnego Najświętszego Serca Jezusa i św. Teresy. Parafia ta istniała od 13 wieku. Słynny książe Lubecki wymienił budynki drewniane na murowane około roku 1829. Szkoła Pijarów miała dwa majątki, służące na zaspokojenie potrzeb i ogród przy kolegium. Do roku 1735 wspólnota pijarska nauczała grupę 170 uczniów. Komisja Edukacji Narodowej przekształciła ten ośrodek wychowawczy w szkołę jedynie z trzema klasami i jako taką zorganizował ją ksiądz Stanisław Jundziłł, znakomity przyrodnik, nauczycieli fizyki i historii naturalnej, twórca szkolnego ogrodu batanicznego, któremu pomagali we wszystkim księża Juliusz Maliszewski i Izydor Sieklucki. W roku 1803 szkoła prowadziła na koszt Zakonu 4 klasy i liczyła 116 uczniów. W roku 1811 miała 6 klas i internat, uczęszczało do niej 186 uczniów. Natomiast, w roku 1821 funkcjonuje już sześć klas, lecz ze 151 uczniami, oprócz tego jest 25 początkujących. Szkoła miała wówczas charakter gimnazjum z internatem ufundowanym przez rodzinę Scypionów i Chreptowiczów.

Z domem zakonnym była złączona apteka, która stanowiła domek z piwnicami i ogrodem roślin leczniczych, dzieła brata Alojzego Brenetta (zm. 1808). Wstąpił tu już w podeszłym wieku do Zakonu Heronim - czyli brat Szymon od św. Tadeusza - i ofiarował swoje dobra na przyozdobienie kościoła, szczególnie zaś na ożywienie muzyki. Należy wymienić tu jeszcze takie nazwiska jak Heronim od św. Antoniego, który był promotorem tej fundacji (zm. 1734); i znakomity rektor Leopold Skurzewski, zmarły w Opolu, w opinii świętości (1765). Szkoła została zniesiona w roku 1832.

Ośrodek został ponownie otwarty w roku 1927 jako dom nowicjatu i siedziba parafii. Dom i kościół przejęto w całości z rąk proboszcza diecezjalnego. Dom był w ruinie, bez dachu, został odbudowany rękami nowicjuszy w ciągu dwóch lat. Był tu rektorem i proboszczem ks. Maksymilian Adrych (zm. 1962), a mistrzem nowicjatu Hiszpan, ks. Jan Borrell. Pierwszy troszczył się bardzo o Akcję Katolicką, drugi uczył w państwowej szkole pedagogicznej. Tu brat Szymon Buba założył teatr parafialny i rozwinął go ku zbudowaniu wszystkich ludzi z okolicy. Po drugiej wojnie światowej kierował kościołem i parafią ks. Jerzy Pietrasz - pijar, który w roku 1958 został usunięty ze Szczuczyna i pracuje w innej okolicy.Zamknięty kościół chylił się przez 30 lat ku upadkowi. Niedawno władze państwowe zaczęły go remontować z przeznaczeniem na muzeum, postawiły rusztowanie - i właśnie wtedy, w roku 1988 odzyskali kościół parafianie i zaczęli remontować na własny koszt. W roku 1989 przybył do Szczuczyna ks. Kazimierz Wójciak, z Zakonu Pijarów i objął parafię. W roku 1990 odzyskał dawne budynki domu zakonnego i szkolnego przyległe do kościoła ...

Do tej informacji pragnę dodać kilka nazwisk ziomków. W szkole pijarów w Szczuczynie był nauczycielem znakomity uczony historyk ks. Maciej Dogiel. Uczniami w tej szkole byli Kazimierz Narbutt,Ignacy Domejko - i inni.

Henryk Jurewicz

Z ŻYCIA ZPB

GRODNO

Na dobrej drodze

Stało się tradycją, że w spotkaniach wtorkowych oddziału miejskiego ZPB w Grodnie biorą udział przedstawiciele innych mniejszości narodowych. Niedawno na kolejnym wtorkowym zebraniu spotkali się członkowie ZPB, przedstawiciele Stowarzyszenia Kulturalnego Żydów w Grodnie oraz goście z Polski.

Na wstępie krótki referat na temat "Wartości tradycji rodzinnych" wygłosiła prof. Wanda Bobrowska - Nowak, kierownik Katedry Podstaw Pedagogiki i Historii Wychowania Uniwersytetu Śląskiego. Pani prof. m. in. mówiła o pięknych i głębokich tradycjach rodzinnych u narodów polskiego i żydowskiego, naświetliła postacie wybitnych polskich humanistów żydowskiego pochodzenia - Janusza Korczaka i Ludwika Hirszfelda.

Wiemy jak w niedalekiej przeszłości była zakłamana wszelka informacja o państwie Izrael. Dlatego też osoby obecne na sali z ogromnym zaciekawieniem obejrzały wideokasetę o tym kraju. Film ten skomentowała i w sposób emocjonalny opowiedziała o swym pobycie w Izraelu p. Wioletta Szczepocka, która studiowała na Uniwersytecie Jagiellońskim historię judaizmu i historię polskich Żydów.

Z kolei wrażeniami z pobytu w kibucach podzielił się prezes Stowarzyszenia Kulturalnego Żydów Hirsz Chasid.

Program wieczoru wywołał wielkie zainteresowanie wśród zebranych. Impreza ta posłuży głębszemu wzajemnemu poznaniu się i zacieśnieniu przyjaznych stosunków pomiędzy oboma narodami.

J. D.

Wybitny polski poeta Konstanty Ildefons Gałczyński urodził się 23 stycznia 1905 r. w Warszawie, w rodzinie technika kolejowego. W latach 1914 - 1918 przebywał w Moskwie, gdzie uczęszczał do polskiej szkoły. Wiersze zaczął pisać w 1915 r. ,pierwszy utwór drukował w 1923 r. Po powrocie do kraju przez pewien czas studiował filologię angielską i klasyczną na Uniwersytecie Warszawskim.

Po ukończeniu służby wojskowej w 1928 r. rozpoczął działalność literacką. Współpracował z tygodnikiem satyrycznym "Cyrulik Warszawski". W 1930 r. ożenił się z Natalią Awałow, liryczną bohaterką swych utworów.

W latach 1931 - 1933 przebywał w Niemczech jako referent kulturalny konsulatu polskiego. W 1934 r. osiadł w Wilnie, pisując do miejscowej prasy i radia. w 1936 r. przeniósł się do Warszawy, gdzie współpracował z tygodnikiem "Prosto z mostu".

Lata wojny przeżył w niewoli niemieckiej, do której trafił jako żołnierz Września. W czasie pobytu w obozie jenieckim napisał kilka wierszy, ktore przesłane do kraju zdobyły znaczny rozgłos ("Pieśń o żołnierzach z Wiesterplatte", "Sen żołnierza", "Matka Boska Stalagów" i in.).

W marcu 1946 r. powrócił do kraju, zamieszkał w Krakowie, rozwijając bardzo intensywną działalność twórczą. Współpracował z firmami "Przekrój" (utworzył pod wspólnym tytułem "Teatrzyk "Zielona Gęś"), "Odrodzenie", "Tygodnik Powszechny", "Szpilki", nawiązał kontakty z kabaretem satyrycznym "Siedem Kotów". Powstają wówczas jego słynne "Zaczarowana dorożka" i "Kolczyki Izoldy".

Od 1948 r. zamieszkiwał w Warszawie . W leśniczówce Pranie nad jez. Nidzkim na Mazurach odnalazł miejsce szczególnie sprzyjające twórczej pracy . Powstały tu "Kronika olsztyńska", "Sanie", "W leśniczówce", "Dzikie wino", poematy "Niobe" i "Wit Stwosz "oraz cykl "pieśni".

Zmarł poeta 6 grudnia 1953 r. Jego wiersze, humoreski, skecze i sceniczne krotochwile na stałe weszły do repertuaru teatrzyków studenckich i estrad poetyckich .

J. D.

HOMEL

Wybacz im babuniu...

Dawniej było miasteczko o poetyckiej nazwie Rudobiełka, zagubione na terenie Homelszczyzny. Dziś jest to centrum rejonu o szablonowej nazwie Oktiabrski, ze wszystkimi atrybutami "sławnej" rewolucyjnej przeszłości: betonowym pomnikiem "najbardziej ludzkiego człowieka" - Ulianowa Lenina i komitetem partyjnym, który został wzniesiony z desek i cegieł w stylu "barakko" (od słowa "barak"). Widocznie komunistom nie wystarczało materiałów budowlanych w okresie "obfitości" i dlatego uległa rozbiórce w sposób barbaryński przepiękna kaplica na polskim cmentarzu w Chorowcach.

Pamiętam z lat dziecinnych, gdy przyjeżdżałem z rodzicami do tej wsi by odwiedzić mogiłę babci Antoniny Taraszkiewiczowej, tę piękną kaplicę, zadbane groby, posągi świętych, marmurowe krzyże.

Nie pozostało nic...

Czas zniszczył drewniane krzyże, resztę dokonali ludzie. Marmury koło kaplicy rozkradziono... Cmentarz jest tak zarośnięty, że latem niesposób jest przez niego przejść. Nikt nie dogląda mogił, nie sprząta...

O czasach minionej świetności świadczą tylko wspaniałe rzeźbione w drewnie wrota - arka, które domininują nad ubóstwem miejscowych domów.

Trudne życie miała moja babcia wśród obcych i trudny ma wieczny sen...

Gdy była jeszcze dzieckiem zmarła jej matka i małą Tonię wywieziono z litewskiej wsi Pajurkiszki. Ojciec posiadał dużą gospodarkę (obecnie tam znajduje się wiejskie lotnisko), ożenił się ponownie. Macocha okazała się kobietą straszliwie chciwą i zachłanną. By pozbawić Antoninę spadku oddała ją do pewnej polskiej bezdzietnej rodziny jako służącą. I tak pozostała babcia tutaj na zawsze.

Życie jej ułożyło się tragicznie: wojny, kolektywizacja, śmierć męża i dzieci, głód... Jestem pełen podziwu dla hartu jej ducha. Znalazła siły by przeżyć w tych straszliwych warunkach, wychować pięcioro dzieci, z których dwoje zginęło w rozkwicie sił. Babcia Antonina otaczała czcią Kościół, swój ojczysty język i kulturę, umiała czytać. Była dobrym, ufnym człowiekiem za co często płaciła łzami... Latem byłem z rodziną na cmentarzu. Przywieźliśmy róże, nazajutrz ktoś je ukradł...

Wybacz im Boże, wybacz im babuniu...

Gennadiusz Osadczy
Osipowicze.

7 listopada 1993 r. w Szczuczynie została podpisana umowa o współpracy w dziedzinie kultury i ekonomiki pomiędzy Oleckiem i Szczuczynem. Umowę podpisali burmistrz Olecka i przewodniczący Miejskiego Komitetu Wykonawczego w Szczucynie. Mieszkańcy Olecka od dawna pragnęli nawiązać bliższe kontakty z władzami i mieszkańcami naszego miasta, a szczególnie po utworzeniu oddziału PSKO im. A. Mickiewicza. Nic w tym dziwnego . Wielu obywateli Olecka posiada głębokie korzenie na naszej ziemi. Tu przeszły ich lata dziecinne, młodość, lata walki, cierpień i poniżenia godności ludzkiej. Czy można to wykreślić z pamięci?

Gdy byłem w Olecku jeden z jego mieszkańców powiedział mi: "Urodziłem się na Grodzieńszczyźnie, nad rzeką Zelwianką przeszły moje lata dziecinne. Do dziś zachował się mój dom rodzinny, na cmentarzu parafialnym w Zelwie spoczywają prochy moich dziadów..."

Mieszkańcy Olecka naszą współpracę wypełniają konkretną treścią: ślą książki dla polskiej biblioteki, podręczniki dla uczniów, sprzęt , niezbędny w pracy oddziału ZPB.Każdego roku nasze dzieci spędzają wakacje w rodzinach oleczan.

W celu nawiązania bardziej ścisłych kontaktów obywatele Olecka bywają w naszych zakładach i instytucjach, zapraszają ich kierownictwo i fachowców do siebie "co prawda, nie zawsze otrzymując na te zaproszenia pozytywne odpowiedzi). Na przykład, we wrześniu 1990 r. mieszkańcy Szczucznyna byli zaproszeni na uroczystości konsekracji kościoła NMP Królowej Polski w Olecku. W składzie naszej delegacji byli ks. proboszcz parafii szczuczyńskiej, przedstawiciele władz oraz członkowie PSKO im. A. Mickiewicza. Na czele

SZCZUCZYN

Zgrzyty na drodze współpracy

delegacji powinnien był stanąć mer miasta, lecz w ostatniej chwili okazało się , że nie może wyjechać.

Na placu przed kościołem w Olecku naszą delelegację spotkało Kierownictwo Zarządu Towarzystwa Przyjaciół Grodna i Wilna (oddział w Olecku). Rzuciwszy okiem na budynek kościoła i ujrzawszy kolorowe hasło "Serdecznie witamy delegacje z Białorusi i Francji", tak zwana oficjalna część naszej delegacji pośpiesznie odjechała do Białegostoku. I tylko następnego dnia tuż przed powrotem delegacja ze Szczuczyna była znów w pełnym składzie...

Podczas zwiedzania miasta zwróciłem uwagę na piękny gmach merowstwa, na którym widniały polska i francuska flagi państwowe. Polski kolega powiedział, iż przewidywano umieszczenie obok trzeciej flagi , lecz ...(pozwólcie mi w tym miejscu użyć wielokropka).

W czasie uroczystego przyjęcia u burmistrza Olecka mer francuskiego miasta - wyraził żal z powodu , że nie miał okazji zapoznać się z przedstawicielami władz białoruskiego miasta. Możliwym jest , że gdyby takie spotkanie wówczas się odbyło być może, przedstawiciele Rady Miejskiej i Rejonowej mogliby udać się nie do Białegostoku lecz do Francji i dostarczyć nam tak niezbędne dziś leki...

W czerwcu ub. r. członkowie Zarządu oddziału ZPB w Szczucynie i zespół "Promień" wzięli udział w uroczystościach Dni Olecka. Wkrótce otrzymaliśmy piękny prezent - taśmę wideo z nagraniem tej imprezy.

A dzisiaj, w dniu święta narodowego Polaków , nie mogliśmy się spotkać ze swymi przyjaciółmi w Olecku...

W lipcu delegacja Olecka brała udział w obchodach Dnia Niezależności Białorusi. Zaproszono wtedy mieszkańców Szczuczyna do Olecka na 11 listopada, o czym władze miejskie zostały oficjalnie powiadomione dwa miesiące temu. Na czele delegacji miał stanąć mer Szczuczyna. Zespół "Promień" szykował program artystyczny. 7 listopada br. podczas podpisania porozumienia burmistrz Olecka otrzymał zapewnienie naszych władz o naszym przyjeździe w dn. 10 listopada 93 r.

9 listopada , wieczorem , podczas próby generalnej w sali Pałacu Kultury pojawił się członek delegacji, kierownik działu kultury Rejonowego Komitetu Wykonawczego i ogłosił : "Wyjazd nie odbędzie się , ponieważ nikt nie może zapłacić za autokar". W taki oto sposób nie doszła do skutku pierwsza wspólna impreza tuż po podpisaniu porozumienia o współpracy.

"Promień" natychmiast podjął decyzję : 11 listopada daje koncert w Szczucynie. Uroczysty wieczór odbył się w sali zakładów "Awtoprowod". Uczestnicy gorąco powitali p. Alicję Walczyk - wicedyrektora Stowarzyszenia "Wspólnota Polska", która przybyła do Szczuczyna w sprawie budowy Domu Polaka. Podczas wieczoru dziękowano Fudacji Pomocy Szkołom Polskim na Wschodzie im. T. Goniewicza, Towarzystwu Przyjaciół Grodna i Wilna , a szczególnie jego oddziałowi w Olecku. Niedawno Polacy w Szczuczynie otrzymali z Olecka przesyłkę z lekami, którą przekazano do szpitala rejonowego. Dzięki Wam drodzy Rodacy , za ten piękny dar!

Henryk Jurewicz.

II Wielki Konkurs

W związku z olbrzymim zainteresowaniem konkursem rysunkowym "Moja ziemia ojczysta" Fundacja im. T. Goniewicza zdecydowała się ogłosić II Wielki Konkurs na temat Polski w grafice i malarstwie dla dzieci ze Wschodu pod hasłem "Jaką znam Polskę".

Warunki konkursu:

- tematyka może dotyczyć krajobrazu, architektury, pamiątek, zwyczajów i tradycji polskich, a także życia domowego i kościelnego polskich rodzin itp.,

- prace mogą być wykonane we wszystkich technikach na trwalym papierze lub kartonie w formacie nie większym niż 30 x 42 cm ,

- wiek autorów prac nie może przekraczać 16 lat,

- prace prosimy nadsyłać na adres Fundacji do dnia 31 maja 1994 r.:

Fundacja Pomocy Szkołom Polskim na Wschodzie im. T. Goniewicza
20 - 611 Lublin
ul. Kazimierza Wielkiego 9/60
tel./fax 55 - 29 - 24

Wyniki konkursu będą ogłoszone w kwartalniku" Rotra" w III kwartale 1994 roku. Prace nagrodzone i wyróżnione z poszczególnych państw będą eksponowane na specjalnych wystawach w Polsce, zaś prace najciekawsze zostaną wydrukowane w "Rocie".

Każdą pracę należy podpisać po drugiej stronie : imię , nazwisko, wiek i dokładny adres swego zamieszkania.

Zwycięzców i laureatów prac oczekują liczne i hojne nagrody!

OSZMIANA

Polskie ślady w historii

15 października br. w Oszmianie odbyła się naukowo-historyczna konferencja krajoznawcza. Jej organizatorami byli Rejonowa Rada Wykonawcza, Instytut Historii Akademii Nauk Białorusi, katedra historii Uniwersytetu Grodzieńskiego oraz organizacje społeczne.

Na konferencji wygłoszono odczyty, w których wiele miejsca poświęcono zabytkom architektury i kultury. Należą do nich m.in. ruiny zamku, kościół i dawny klasztor w Holszanach, kościoły w Żupranach, Murowanej Oszmiance, Borunach, dawna Boruńska szkoła bazyliańów, budynek byłej drukarni około Murowanej Oszmianki i wele innych.

Co do wydarzeń historycznych, to na koferencji temu tematowi poświęcono niestety, mniej uwagi. Na przykład, nie wspomniano w ogóle o Krewskiej Unii 1386 roku. Nie było żadnej wzmianki o powstaniu 1831 roku, chociaż tragiczne dzieje tego powstania są związane z naszym miastem. Masakra ludności cywilnej Oszmiany przez oddział karny carskich wojsk odbiła się szerokim echem w społeczeństwie.

Natomiast znacznie więcej uwagi poświęcono na konferencji znanym ludziom, pochodzącym z tych stron lub związanym z tą ziemią. Są to poeci i pisarze, malarze i uczeni, działacze społeczni - przedstawiciele społeczności białoruskiej, litewskiej i polskiej.

Akcenty polskie na konferencji potwierdziły znany fakt, że nasi rodacy, jak i ludzie związani z ziemią Oszmiańską wnieśli swój wkład w rozwój polskiej kultury, nauki, innych dziedzin.

Oto kilka przykładów . We wspomnianej Boruńskiej szkole bazylianów uczyli się w okresie swej młodości polscy poeci Antoni Edward Odyniec, Ignacy Chodźko, Julian Korsak. Z przyjemnością podaję, że w tym samym dniu po zakończeniu konferencji jej uczestnicy wyjechali do Borun, gdzie na budynku dawnej szkoły umieszczono tablicę pamiątkową ku czci trzech wspomnianych poetów.

Niedaleko Oszmiany miał swój majątek wybitny polski uczony - chemik, biolog, lekarz, filozof - Jędrzej Śniadecki. Po śmierci w 1838 r. został pochowany w pobliskich Horodnikach, a pomnik na jego grobie zachował się w dobrym stanie do naszych czasów. W roku 1986 w Warszawie wydano monografię "Polacy, których poznać warto". Wśród wybitnych osobistości, sylwetki których przedstawiono w tej monografii, są imiona braci Jana i Jędrzeja Śniadeckich.

Na przełomie XIX i XX wieku polski pisarz, publicysta i historyk Czesław Jankowski napisał 4-tomową monografię pt "Powiat Oszmiański".

Naukowo-historyczna krajoznawcza konferencja w Oszmianie, przyczyniła się bez wątpienia do szerszego poznania historii i kulturalnego dziedzictwa naszych stron.

Franciszek Litwinowicz.

SPROSTOWANIA

W artykule "Spacerem po starym Grodnie" cz.III zamieszczonym w nr 48 "Głosu znad Niemna" na fotografiach przedstawione były: ul. Orzeszkowej i pl. Tyzenhauza.

Z przykrością musimy stwierdzić, że w artykule p. J. Lichuty "Kołdyczewska tragedia trwa" ("Głos" Nr 45)wkradły się błędy i nieścisłości. A mianowicie w pierwszej szpalcie zamiast "Wilna" powinno być "Wolna", "Zichutów" - "Lichutów", "Przybowszczyzny" - "Grzybowszczyzny", "Kołyczewa" - "Kołdyczewa". W trzeciej szpalcie zamiast cmentarza w Nowogródku powinien być cmentarz w Horodyszczu. Niżej w tekście powinno być: "Lichutów Stanisława, Czesława i Witolda".

Przepraszamy.

WYSTAWA POLSKICH PLASTYKÓW

Towarzystwo Polskich Plastyków przy Związku Polaków na Białorusi powstało 23 maja 1992 r. w wyniku zebrania założycielskiego , w którym uczestniczyli malarze z Grodna, Brześcia i obwodu Grodzieńskiego. Został przyjęty Statut TPP i wybrany zarząd w skład którego weszli:

S. Kiczko - Prezes Towarzystwa,

R. Dalkiewicz - Sekretarz,

C. Roj - Wiceprezes .

Zarejestrowano Towarzystwo Polskich Plastyków przy Zarządzie Głównym ZPB .

Prezes ZPB Tadeusz Gawin jest honorowym członkiem TPP , ma legitymację z nr. 1. TPP prowadzi swoją działalność już prawie 2 lata. Dotychczas zorganizowano wystawy prac 30 członków TPP, tak amatorów jak i fachowców, malarzy, artystów, fotografów.

Pierwsza wystawa prac polskich plastyków odbyła się na I Festywalu Piosenki Polskiej w Grodnie w 1992 r. Polscy plastycy wystawiali swoje prace również podczas otwarcia Muzeum A. Mickiewicza w Nowogródku w 1992 r. , i na II Zjezdzie Polaków Białorusi w 1993 r.

Dużym poparciem w działalności TPP jest współpraca z organizacją "Wspólnota Polska" z Warszawy i jej oddziałami w Ełku , Białymstoku, Szczecinie i okręgowym oddziałem Związku Polskich Artystów i Plastyków w Białymstoku.

Dzięki współpracy z plastykami z Polski TPP udało się zorganizować kilka indywidualnych wystaw prac grodzieńskich plastyków :

W 1993 r. w Chełmie odbyła się wystawa prac Ryszarda Dalkiewicza, również w 1993 r. - wystawa Danowskiego i J. Giełdy, a w Białowieży odbyła się prezentacja prac Ireny Zawały.

Prace zbiorowe grodzieńskich plastyków znajdują się w Muzeum Historyczno - archieologicznym w Grodnie , w Muzeum Historii Religii oraz w zbiorach prywatnych na terenie Białorusi, Polski, Austrii, Holandii, Belgii, Niemiec. A praca "Błogosławiony Maksymilian Kolbe", była wręczona podczas I Światowej Konferencji Polaków w Rzymie w 1990 r. Ojcu świętemu przez prezesa ZPB Tadeusza Gawina . Dwie prace polskich plastyków zostały potem przekazane w darze Papieżowi:

Pierwsza to "Adam Mickiewicz - wieszcz naszego narodu", wręczona Janowi Pawłowi II przez prof. Sławomira Strumiło podczas IV Pielgrzymki Ojca Świętego do Ojczyzny, w Białymstoku w 1991 r., "Matka Boska Kongregacka - Patronka Grodna" - wręczona Papieżowi w Wilnie w 1993 r.

10 grudnia 1993 r. odbędzie się I Wystawa Towarzystwa Polskich Plastyków , udział w której wezmą malarze

S. Kiczko - prezes TPP

i artyści z Grodna , obwodu Grodzieńskiego, Brześcia, Bobrujska. Oto krótkie biografie niektórych malarzy , uczestniczących w wystawie.

Stanisław Kiczko urodził się 21 . 07. 1943 r. we wsi Świrydy na Grodzieńszczyźnie. Ukończył Wyższą Szkołę Pedagogiczną w Witebsku, wydział malarsko - graficzny. Jest członkiem Związku Plastyków Republiki Białoruś. Pracuje jako artysta-malarz w zakładzie plastycznym w Grodnie. Brał udział w wystawach zbiorowych w Grodnie, Sankt - Petersburgu, Moskwie, Smoleńsku, Poniewieżu, Szaulaje, Nowogródku, Witebsku oraz w Polsce (w Białymstoku, Warszawie, Krakowie, Szczecinie). Miał wystawy indywidualne w Grodnie i Szczuczynie.

Twórczość Stanisława Kiczki jest ściśle związana z Grodnem i Grodzieńszczyzną , nacechowana elementami religijnymi. Prace zbiorowe znajdują się w Muzeum Historyczno - archeologicznym, Muzeum Historii Religii w Grodnie oraz w zbiorach prywatnych na terenie Białorusi, Polski, Austrii, Holandii, Belgii i Niemiec.

Irena Zawało jest absolwentką Białoruskiej PWS Teatru i Sztuk Pięknych w Mińsku. Od kilku lat bierze udział w wystawach republikańskich i międzynarodowych. Wystawiała swoje prace w Polsce , w ramach ekspozycji gobelinów "Warsztat tkacki" - Kowary, 1988r., brała udział jako przedstawicielka polskich malarzy z terenów wschodnich. Ponadto uczestniczyła w wystawie prac artystów polskich z byłego ZSRR pod nazwą "Przetrwali". W listopadzie ubiegłego roku miała wystawę swoich prac w Londynie.

Na pytanie, dlaczego interesuje się rzadko spotykaną techniką malarską odpowiada: po pierwsze mam ukończoną specjalność - tkaniny, więc w tym kierunku staram się pogłębiać swoją wiedzę. Należę do tych, którzy malują olejem na płótnie; jest nas dużo; jednakże ja pracuję w batyku, a to jest bardzo pasjonująca, piękna i zaskakująca technika".

Włodzimierz Bilida urodził się 13 maja 1956r. w Grodnie. Interesować się fotografią zaczął jeszcze w dzieciństwie. Później była nauka w technikum, praca. Od 1976r. jest członkiem klubu fotograficzne go "Grodno". Brał udział prawie we wszystkich wystawach fotografów :" Grodzieńskie wzory , " Szaulaj" , "Koledzy" itd.

W 1991 r. brał udział w wystawie fotograficznej " Polska fotografia w świecie", która była zorganizowana przez Związek Polskich Fotografów w Szczecinie.

Lubi fotografować przyrodę, pejzaże, architekturę zabytkową. Obecnie jest dyrektorem grodzieńskiego klubu fotograficznego "Grodno".

Jasiukajć Antoni urodził się w 1944r. na Grodzieńszczyźnie. W 1970r ukończył studia pedagogiczne w Witebsku. Malarstwa się uczył u znanych pedagogów: Gumiena F., Stolarowa I. i Klikuszyna G. Od 1970r. wykłada malarstwo i plastykę w Studium Nauczycielskim w Bobrujsku. Od 1977r. jest członkiem Związku Malarzy ZSRR. Bierze udział w miejskich, obwodowych, republikańskich i międzynarodowych wystawach. Kierunek pracy akwarela i malarstwo monumentalne.

Sierko Wiktor urodzony 19.10.1964r. w miasteczku Szczuczyn obwodu grodzieńskiego. W 1986r. ukończył studia pedagogiczne w Witebsku wydział malarsko-graficzny, w tym czasie brał udział w organizowanych wystawach. Od 1988r. pracuje jako artysta-malarz w produkcyjno-reklamowym zakładzie "Biełtorgreklama", pracuje w zakresie pejzaża i portretu.

Prace znajdują się w prywatnych zbiorach na terenie Białorusi, Polski i Niemiec.

Władysław Kufko urodzony w 1955r. w Brześciu. Studiował w Mińsku i Kijowie. Dyplom z malarstwa otrzymał w 1974r. Od 1987r. jest członkiem Związku Artystow Plastyków ZSRR. Wystawy indywidualne: 1985r - Brześć - Galeria Sztuki Współczesnej, 1985r - Wysokie - Dom Kultury i 1989r - Międzyrzec Podlaski - Galeria Domu Kultury.

Wystawy zbiorowe: w latach 1978 - 1990r. Brał udział w wystawach w Mińsku, Tallinie, Wilnie, Łucku, Moskwie, Brukseli, i innych miastach RFN. Za udział w wystawie Młodych Malarzy w Moskwie otrzymał(srebrny medal WDNH).

Prace jego znajdują się w zbiorach w kraju i za granicą, w instytucjach państwowych i u prywatnych kolekcjonerów.

Akimow Jerzy urodził się 6.02.1974r. Jest studentem Studium Sztuk Pięknych , pracuje w technice malarstwa olejowego w zakresie "Pejzaż Grodzieńszczyzny". Brał udział w wystawach w Nowogródku, Mińsku, Grodnie i Szczecinie.

Zaniewski Jerzy urodzony w 1965r. w Grodnie. Od dzieciństwa interesował się malarstwem. Po skończeniu służby wojskowej zaczął pracować jako grafik. Brał udział w wystawie twórczości ludowej w Grodnie. Od 1991r. jest członkiem Związku Polaków na Białorusi, a z 1992r. - Związku Polskich Plastyków. Wielokrotnie brał udział w wystawach tak na terenie Białorusi, jak i w Polsce. Prace jego były drukowane w piśmie "Magazyn Polski". Niektóre prace znajdują się w zbiorach prywatnych kolekcjonerów na terenie Białorusi, Polski i Niemiec.

Roj Czesław urodził się 1942r. w Grodnie.

Po raz pierwszy brał udział w konkursie na najlepszy plakat polityczny w 1963r., zajął trzecie miejsce.

W latach 1972, 1973, 1975 i 1980 uczestniczył w wystawach obwodowych , a w latach 1976, 1985-1987 w wystawach krajowych i międzynarodowych w Moskwie, Tallinie, Petersburgu, Mińsku i Montrealu.

H. Januszkiewicz - dekorator wnętrz

Januszkiewicz Henryk urodził się w 1944r., z zawodu jest nauczycielem plastyki. Ukończył Studia Architektoniczne w Moskwie, wydział - dekorator wnętrz. Wielokrotnie brał udział w wystawach o skali republikańskiej i międzynarodowej.

Prace w zbiorach w kraju i za granicą , w instytucjach państwowych i u prywatnych kolekcjonerów w Poznaniu , Szczecinie, Krakowie i Białymstoku.

Opracowała Irena Artisz

Spacerem po starym Grodnie

Ulice starówki grodzieńskiej, o których po raz pierwszy wzmiankuje się już w aktach XVI - XVII ww.

Nazwa obecna	XVI w.	XVII w.	XVIII w.	I połowa XIX w.	1863 - początek XX w.	20 - 30 lata XX w.
Horodniczanskaja* (dawniej Engelsa)	Ulica, która idzie koło domu Jana Chojnowskiego do wody	Ulica Skalimanowska z Wileńskiej do Jezierskiej	Ulica koło domu Jana Chojnowskiego	Skalimanowska Horodniczańska	Horodniczańska	Horodniczańska
część ulicy wzdłuż murów klasztoru Jezuickiego					Masterskaja	Mistrzowska Jezuicka
Gagaryna	Nowodworska	**	Nowodworska	***	***	Łowiecka
Kirowa	Mirsnicka	Rzeźnicka, idąc do miasta	Mirsnicka	Rzeźnicka Rzeźnicka	Policejskaja	Policyjna Listowskiego
W. Trojecka* (dawniej Koszewogo)	Ulica z Niemieckiego rynku do rzeczki Horodnicy	Uliczka w bok Trójcy od wileńskiego gościńca	Ulica z Rynku Niemieckiego ku Horodnicy	Trojecka	Trojecka albo wielka Trojecka	Wyzwolenia Pereca
Stefana Batorego* (Krupskoj)	Ulica z rynku na Podoł	Bernardyńska	Ulica z rynku na Podoł	Bernardyńska	Mieszczańska	Mieszczańska
Marksa	Jezierska	Ulica Jezierska, z rynku idąc	Jezierska	Brygidzka Skidelska	Kupieczeskaja Kutuzowskaja	Brygidzka
Młodioznaja	Nowoikowska	**	Nowoikowska	Nowoikowska	Brygidskij piereułok	Z-k Brygidzki Nazaretańska
Mostowaja	Ulica Wielka do mostku na Podole	Mostowa, naprzód idąc do rynku	Mostowa	Mostowa	Mostowa	Mostowa
Oktiabrskaja	Plebańska	Uliczka z rynku obok kościoła farnego	Plebańska	Plebańska	Rynkowa ulica albo zaułek, Mięsna, piereułok Gausmana	Rynkowa
Pariżskoj Komuny		Uliczka od OO. Bernardynów do uliczki na Kurhan	Z-k Bernardyński	Pod - Bernardynami, Kurhan	Karietnyj piereułok	Bernardyńska
Kalucińska* (dawniej Pasionarii)	Kalucińska	Kaluczynska	Kalucińska	Kołożańskaja Kałużanskaja	Kalucińska	
Podolnaja	Płutnicka	Podolska Podoł	Podolska	Podolska	Podolna	Podolna
Socjalisticzeskaja	Oliskowska + ulica, która idzie z tej ulicy Jezierskiej	**	Bośniacka + Oliskowska	Bośniacka + Podwalska + Oliskowska	Pocztowaja (Orowianoj p-k) + Gorochowaja + Bankowaja + Bazarnaja	Pocztowa + Bankowa, Pocztowa + Witoldowa
Sowieckaja płoszczad	Rynek	Rynek	Rynek Ratuszowy	Rynek Paradnaja	Bulwar Sobornaja	Stefana Batorego
Sowieckaja	Wileńska	Ulica Wileńska, z rynku idąc	Wileńska	Dominikańska Wileńska Gimnazjalna	Sobornaja	Dominikańska
Swierdłowa	Dziemianowska	**	Dziemianowska	Dziemianowska Bonifraterska	Bonifraterska Tatarska Sienna albo SiennaTatarska	Bonifraterska
Uryckogo	Złotarska	Ulica Złota, idąc na Horodnice	Złotarska	Złotarska	Pałatskaja	Skarbowa Z. Wróblewskiego
Zamkowaja	Wielka Zamkowa, ulica Żydowska z rynku do Zamku	Ulica Zamkowa, idąc do Zamku w rynek	Zamkowaja, ulica Żydowska z Rynku do Zamku	Zamkowa	Zamkowa	Zamkowa

* - Nazwa, nadana lub zwrócona ulicy w latach ostatnich

** - Z powodu działań wojennych XVII w. o niektórych ulicach w aktach miejskich brak wzmianki

*** - nie wzmiankuje się z innych powodów

CDN

Jerzy Gordiejew

KARTKI Z HISTORII

Ciąg dalszy z nr.48

Powróćmy jednakże do nieszczęsnego rozkazu, którego wiarygodność nie budzi wątliwości. Powstaje pytanie, w jaki sposób mógł on dostać się do rąk akowców.

Adolf Pilch w swych wspomnieniach p. t. "Partyzanci trzech puszcz" pisze, że egzemplarz Nr. 7 został znaleziony u rozbrojonego radzieckiego komisarza 2 grudnia 1943 r. Inny akowiec Marian Podgóreczny w książce "Dolanice. Za Niemnem" (Gdańsk, 1991r.) potwierdza wersję Pilcha. Natomiast w szyfrogramie gen. Bóra - Komorowskiego do Londynu stwierdza się, że został on znaleziony przy zabitym komisarzu. Która wersja jest prawdziwa?

Myślę, że bardziej prawdopodobną jest wersja Bóra - Komorowskiego np. w książce "Partyzanckie farmacje Białorusi w latach Wielkiej Wojny Ojczyźnianej. 1941 - 1944r" (Mińsk, 1983r.) jest mowa o tym, że komisarzami oddziału im. Czapajewa, brygady im. Stalina byli Paweł Sklemin (czerwiec 1942 - grudzień 1943) i Paweł Koczetkow (grudzień 1943, zginął). Brak wskazówek dotyczących daty i miejsca śmierci). Dalsze poszukiwania wiodły do Archiwum Narodowego RB, gdzie udało się ustalić, że rzeczywiście komisarzem oddziału im. Czapajewa był Sklemin, który 23 grudnia 1943r. objął stanowisko komisarza brygady, a stanowisko komisarza oddziału objął po nim P.Koczetkow, który zginął 29 grudnia 1943r. "przy wykonaniu bojowego zadania" we wsi Dierewnaja rejonu Iwieniec-kiego (W innym miejscu mówi się o pobliskiej wsi Chotowo). W tym samym dniu zginęli we wsi Dierewnaja dowódca kompanii oddziału im. Czapajewa W.Bojcow, we wsi Kleciszcze komisarz oddziału im. Furmanowa P. Danilow, na chutorze Balewicze partyzant K. Trus. O Koczetkowie, Bojcowie, Daniłowie pisze się, że zginęli "przy wykonaniu zadania bojowego", a o Trusie - że zginął "w walce z białopolakami".

Jako współczesny i świadek tych wypadków myślę, że miały one przebieg następujący. Po rozbrojeniu większej części brygady AK, pozostała niewielka jego część, znajdująca się poza terenem puszczy. Należało ją także rozbroić. Pamiętam, że zajęły się tym ruchome grupy brygad partyzanckich im. Stalina, im. Frunze i in. Nierozbrojeni akowcy na czele z Pilchem i Nurkiewiczem bezlitośnie rozprawiali się z radzieckimi partyzantami. Ofiarami ich zemsty padło wielu naszych żołnierzy i dowódców. Właśnie tak zginęli 29 grudnia obaj komisarze i kilku partyzantów.

Pozostaje pytanie, który z nich posiadał egzeplarz Nr 7 rozkazu dotyczącego rozbrajania oddziału AK? Trudno dziś dać na to odpowiedź. Niezbędne są dalsze poszukiwania.

Co się zaś dotyczy faktu rozstrzelania Feoktistowa, to sprawy wyglądają następująco: W dokumentach archiwalnych mówi się, że Feoktistow urodził się w 1918r., był Rosjaninem, młodszym politrukiem, kandydatem WKP (b), dowódcą plutonu. Został rozstrzelany 11 grudnia 1943r. "za systematyczne pijaństwo, za bezprawne rozstrzelanie dwóch partyzantów, za antysowiecką agitację". Egzekucja miała miejsce w Rubieżewiczach.

A. Chackiewicz

List do W. Kiebicza

Ciąg dalszy ze str.1

dów politycznych bolą nas, żołnierzy Armii Krajowej tu w Polsce, ale jakże bolesne być muszą dla tych z naszych szeregów, którzy mieszkają do dziś nad Bugiem, Niemnem i Swisłoczą.

Nadanie praw kombatanckich żołnierzom Armii Krajowej zamieszkałym dziś na terenie Republiki Białoruś to nie tylko sprawa tych żołnierzy, polepszenie ich losu, czy zadośćuczynienia doznanych w półwiekowej przeszłości krzywd. To także sprawa przyszłości, młodych pokoleń, a nade wszystko dobro sąsiedzkich stosunków między Polską a Białorusią, które są przecież sprawą nie tylko dnia dzisiejszego, ale lat i pokoleń następnych.

Natomiast sprawami przeszłości, a więc historii, zająć się powinni historycy, naukowcy, prawnicy, ludzie najbardziej kompetentni z obydwu zainterosowanych stron: białoruskiej i polskiej. Niech ujrzą światło dokumenty, niech przemówią świadkowie, niech wreszcie każdy z pojawiających się kontrowersyjnych zarzutów będzie wnikliwie rozpatrzony, zbadany i oceniony. Niech przemówi historyczna prawda. Niech wreszcie, zgodnie z nią napisane zostaną nowe podręczniki historii właściwie przedstawiające stosunki między naszymi sąsiędzkimi narodami.

Jest to nasz wspólny - Wasz i nasz - najważniejszy obecnie obowiązek. Obowiązek wobec historii, której nauczać nie mogą demogodzy i szowiniści, obowiązek wobec naszych dzieci i wnuków, przyszłych pokoleń. Także sąsiedzki obowiązek narodów, których zwaśnić nie mogą tezy obcej propagandy, wrogiej przecież wobec naszych narodów, naszej suwerenności i niepodległości.

Jestem głęboko przekonany, że Pan Premier biorąc pod uwagę podeszły wiek kombatantów Armii Krajowej, obywateli Republiki Białoruś poleci w porozumieniu z Ambasadą Rzeczypospolitej Polskiej uruchomienie działań dla załatwienia tego tak ważnego problemu uznania kombatanctwa żołnierzy Armii Krajowej.

Łączę wyrazy szacunku

Prezes Zarządu Głównego ŚZŻAK

Aleksander Tyszkiewicz

Ciąg dalszy ze str.1

ni za kułaków, a także członków ich rodzin lub innych obywateli bezprawnie przesiedlonych lub wysłanych poza granice Republiki Białoruskiej w trybie administracyjnym;

d) chłopów, w tym uznanych za kułaków, skazanych za nieuiszczone wygórowane opłaty dodatkowe lub za niewykonanie powinności i robót społecznych o znaczeniu ogólnopaństwowym;

e) obywateli wysłanych zgodnie z ówczesnym prawodawstwem z motywów religijnych za udział w zabronionych sektach religijnych.

Specjalna klauzura omawia przypadki, których rehabilitacja nie dotyczy. Są to:

a) zdrada Ojczyzny, udział w powstaniu zbrojnym w składzie grup bandyckich, szpiegostwo, działalność terrorystyczna i dywersyjna;

b) współdziałania ze zdrajcami Ojczyzny i okupantami faszystowskimi w czasie Wielkiej Wojny Ojczyźnianej;

c) przestępstwa wojskowe;

d) organizowanie formacji bandyckich, które dokonywały zabójstw, gwałtów i grabieży, a także udział w nich oraz aktywna pomoc w ich działaniu.

Postępowanie o rehabilitację mogą wszczząć zarówno osoby represjonowane jak i członkowie ich rodzin, krewni, a także inne zainteresowane osoby lub organizacje.

Podania dotyczące rehabilitacji osób, które były zesłane lub przesiedlone w trybie administracyjnym są rozpatrywane przez Urzędy Spraw Wewnętrznych Komitetów Wykonawczych Obwodowych

APEL do osób represjonowanych

Rad Deputowanych Ludowych. W każdym przypadku podania należy kierować do odpowiednich terenowych organów praworządności zgodnie z istniejącym obecnie podziałem administracyjno-terytorialnym.

W celu przyśpieszenia prac poszukiwawczych w archiwach niezbędne jest wskazanie przez interesantów pełnych danych biograficznych osób represjonowanych, imion rodziców, miejsca urodzenia i zamieszkania do chwili aresztowania. Należy także wskazać w jakich miejscach dana osoba odbywała karę, skąd i dokładnie kiedy została zwolniona.

W sprawach dotyczących wysiedlenia w trybie administracyjnym należy podać informację o wszystkich wywiezionych członkach rodziny, wskazać dokładny adres miejsca zesłania i datę powrotu z miejsc zesłania. Należy także wskazać imię i nazwisko oraz dokładny adres świadków, którzy mogliby potwierdzić fakt wysiedlenia i konfiskaty mienia.

W przypadku, gdy w miejscu poprzedniego zamieszkania zachowały się zabudowania należy dokładnie opisać do kogo one obecnie należą i gdzie się znajdują.

Pożądanym jest by podanie było sporządzone w języku białoruskim lub rosyjskim, a załączone dokumenty i kopie - przetłumaczone z języka polskiego i potwierdzone przez notariusza zgodnie z obowiązującymi podpisami.

6, ПОНЕДЕЛЬНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

17.00. Тэлебачанне — школе. Мая радзіма — Беларусь. 4-ы клас. **17.20.** Спасціжэнне ісціны. **17.50.** Студыя «Тэлесябрына». **18.25.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **18.55.** «Дзелавы партнёр Прамбудбанк». (Гр.). **19.30.** Веснік гарсавета (Гр.). **19.50.** Калыханка. **20.10.** Хакей. Чэмпіянат МХЛ. «Цівалі» (Мінск) — «Крылы Саветаў» (Масква). 3-ці перыяд. **21.00.** Панарама. **21.35.** Пад купалам сусвету. **21.45.** Спартыўны тэлекур'ер. **22.05.** Кантакт: адрасы, прапановы, інфармацыя. **22.10.** «Фенікс». Маст. фільм (Аўстралія). **23.10.** НІКа. **23.25.** «Зоркі на экране». Маст. фільм «Рукапіс». **00.30.** Валейбол. Жанчыны. Кубак уладальнікаў кубкаў еўрапейскіх краін. «Гамяльчанка» — «Хімікас» (Даўгаўпілс). **01.00.** Штовечар — анекдот...

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 17.00, 20.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **6.45, 18.45.** Час избирателя. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Сорока. **8.40.** Премьера худ. фильма «Просто Мария» (Мексика). **9.30.** Торговый мост. **10.00.** Концерт. **10.50.** Пресс-экспресс. **14.00.** Новости (с сурдопереводом). **14.25.** Телемикст. **15.10.** «Сверчок». Мультфильм. **15.50.** Ассоциация детского телевидения. «Сказка кресел». **16.20.** Звездный час. **17.25.** Сибирь — сюжет моей жизни. **17.45.** Документы и судьбы. **17.50.** Азбука собственника. **18.35.** Миниатюра. **19.45.** Спокойной ночи, малыши! **20.45.** Слово к избирателю. **21.15.** Премьера худ. телесериала «Мелочи жизни». 26-я серия. **21.45.** «Новая студия» представляет: «Мы». Авторская программа Владимира Познера. Пресс-клуб. Я. В перерыве — Новости. **00.25.** Пресс-экспресс.

КАНАЛ «РОССИЯ»

6.00, 17.45. Россия. Федеральное собрание. **7.00, 13.00, 19.00, 22.00.** Вести. **7.20.** Требуются... Требуются... **7.30.** Время деловых людей. **8.00.** Поехали. **8.10.** Утренний концерт. **8.15.** Соединение секретно. **9.10.** Шарман-шоу. **9.30.** Консультация. «Как обустроить Россию». **11.00.** «Родня». Худ. фильм. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** «Крылья». Худ. фильм. **14.50.** Виндсерфинг-93. **15.05.** Вариант России. **15.35.** Там-там новости. **15.50.** Мульти-пульти. **16.00.** Телегазета. **16.05.** Трансросэфир. **16.50.** Спасение 911. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Худ. фильм «Возвращение домой» (США). **20.20.** Хроно. **21.00.** Без ретуши. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Звезды говорят. **22.30.** Спортивная карусель. **22.35.** Предвыборный марафон. **23.05.** Прерванный звон.

ПОЛЬША-I

15.40. Подарок деда Мороза. **15.50.** Портрет современной польской прозы. **16.20.** Разорванный плащ Конрада. **16.40.** Волонтеры. **16.55.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для подростков. **17.20.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Лаборатория. **18.40.** Домашний юрист. **18.55.** Программа на вечер. **19.05.** Комедийный сериал пр-ва США. **19.30.** Культурно-публицистическая программа. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Призы из Бельведера. **21.20.** Телетеатр. «Смерть Тарелкина». **22.55.** Миниатюры. **23.00.** Автопортрет. **00.00.** Новости. **00.15.** Горячая линия. **00.25.** Музыкальная программа. **00.35.** «Жизнь на продажу». Фильм пр-ва Италии. **02.00.** Развлекательная программа.

ПОЛЬША-II

15.00. Жизнь рядом с жизнью. **16.00.** Программа для детей. **16.30.** Приветствие. **16.35.** Новые приключения. **17.00.** Панорама. **17.05.** Спортивная студия. **17.15.** Польская кинохроника. **17.25.** Обзор кинохроник. **18.00.** Концерт. **18.30.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Колесо фортуны. **20.05.** Документальный фильм. **21.00.** «Молнии». Сериал пр-ва США. **21.25.** Автожурнал. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.40.** Репортажи двойки представляют. **23.05.** «История в кино». Фильм пр-ва США. **00.35.** Документальный фильм. **01.00.** Панорама. **01.10.** Ночь и стресс. **01.25.** Концерт. **02.00.** «Молнии». Сериал пр-ва США.

7, ВТОРНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10.** Пад купалам сусвету. **8.25.** Фільм-канцэрт. **9.00.** Тэлебачанне — школе. Мая радзіма — Беларусь. 4-ы клас. **9.20.** «Фенікс». Маст. фільм (Аўстралія). **10.20.** Кампазітары Беларусі. **12.45.** «Азоўскае мора». Тэлефільм. **13.25.** Хакей. Чэмпіянат МХЛ. «Цівалі» (Мінск) — «Крылы Саветаў» (Масква). 3-ці перыяд. **12.35.** Тэлевізійны арт-клуб. **13.30.** Навіны (з сурдаперакладам). **13.40.** «Вось такія цуды». Маст. фільм. **14.55.** Сладзівання на радасць. Прэзентацыя дабрачыннага фонду для дзяцей-сірот «Надзея». **16.00.** «Нов і К»-топ-10. **17.00.** Тэлебіржа. **17.10.** Пазакласнае чытанне. 3-ці клас. **17.30.** Да пакуль ў Мінску фільмаў польскага рэжысёра. **18.00.** Студыя «Тэлесябрына». **18.25.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **18.35.** «Вячэрні канал». Інфармацыйна-музычная праграма. (Гр.). **19.00.** Прэзентацыя фірмы «Азот». (Гр.). **19.30.** Эканамічная хваля. Праблемы энергазберажэння. Прамая лінія. **20.30.** Кантакт: адрасы, прапановы, інфармацыя. **20.35.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** «Салодкі ручай». Тэлесерыял. **22.00.** На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — Пад купалам сусвету; НІКа; Міжнародны турнір па міні-футболу; Штовечар — анекдот...

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 17.00, 20.00, 23.50. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **6.45, 18.45.** Час избирателя. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Веселые нотки. **8.40.** Премьера худ. фильма «Просто Мария» (Мексика). **9.30.** Играй, гармонь! **9.40.** Человек и закон. **10.10.** Наш музыкальный клуб. **10.50.** Пресс-экспресс. **11.00, 14.00.** Новости (с сурдопереводом). **11.20.** «Возвращение в Эдем». Худ. фильм. 11-я серия (Австралия). **12.10.** Теннис. Кубок большого шлема. **14.25.** Деловой вестник. **14.40.** Мир денег Адама Смита. **15.10.** Блокнот. **15.15.** Дело. **15.25.** Премьера мультфильма «Приключения Тедди Ракспина» (Англия). **15.50.** Премьера научно-популярного фильма «Тайна для миллионов глаз. Кольбель стрекозы». **16.10.** Наш музыкальный клуб. **16.50.** Технодром. **17.25.** Эхо российского выбора. **17.45.** Документы и судьбы. **17.55.** «Просто Мария». **19.45.** Спокойной ночи, малыши! **20.45.** Слово к избирателю. **21.15.** Тема. **22.00.** Премьера худ. фильма «Обесчещенный зверь». (Франция).

КАНАЛ «РОССИЯ»

6.00, 17.45. Россия. Федеральное собрание. **7.00, 13.00, 19.00, 22.00.** Вести. **7.20.** Требуются... Требуются... **7.30.** Время деловых людей. **8.00.** Без ретуши. **11.05.** «Ночь без...». Худ. фильм. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** «Эпицентр». Документальный фильм. **13.45.** С любовью на долгие годы. **14.45.** Устами младенца. **15.15.** Там-там новости. **15.30.** Студия «Рост». **16.00.** Трансросэфир. **16.45.** «Отчий дом». Благотворительная акция в помощь беженцам. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Премьера худ. телефильма «Санта-Барбара». 252-я серия. **20.15.** Соло. **22.05.** Отечество мое. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Звезды говорят. **22.30.** Спортивная карусель. **22.35.** Предвыборный марафон. **23.25.** Год Чайковского. **00.05.** Джазовая музыкальная программа.

ПОЛЬША-I

13.15. Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Для детей. «Тик-так». **14.30.** Образовательное телевидение. **14.35.** Наша Балтика. **14.50.** Кухня. **15.05.** Клуб домашнего компьютера. **15.20.** В круг науки. **15.45.** Счет желательный. **16.00.** Рисуй с нами. **16.15.** Со знанием по жизни. **16.30.** Джойстик. **16.55.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для детей. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Сенсация XX века. **18.50.** Кот или кино. **19.05.** «Марфи Браун». Сериал пр-ва США. **19.30.** Уголок Пушкина. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Сейсмограф. **21.25.** «Почему я?». Фильм пр-ва США. **22.55.** Письма о клоунах. **23.25.** Поэтическая программа. **00.00.** Вечерние новости. **00.15.** Горячая линия. **00.25.** Музыкальная программа. **00.30.** Необычные биографии. **01.30.** После полуночи. **02.15.** Программа французского телевидения.

ПОЛЬША-II

12.15. Программа о животных. **12.45.** Отчизна. **13.00.** Документальный фильм. **14.00.** Панорама. **14.05.** «Флит и Флит». Комедия пр-ва США. **15.00.** Специальная линия. **15.50.** Документальный фильм. **16.30.** Приветствие. **16.35.** «Аннетта». Мультсерия. **17.00.** Панорама. **17.05.** Спортивная студия. **17.15.** Дом. **17.45.** Отчизна. **18.00.** Музыкальная программа. **18.10.** Католическая программа. **18.30.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Колесо фортуны. Телетурнир. **20.05.** Документальный фильм. **21.00.** Театральная студия. **22.30.** Спорт. **22.40.** Письма из Европы. **23.05.** Художественный фильм. **23.45.** Репортаж. **01.00.** Панорама. **01.05.** «Золотые годы». Сериал пр-ва США.

8, СРЕДА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10.** Пад купалам сусвету. **8.25.** Фільм-канцэрт. **9.00.** Пазакласнае чытанне. 3-ці клас. **9.20, 21.35.** «Салодкі ручай». Тэлесерыял. **9.45.** Шоу-праграма з удзелам Юрыя Антонава. **10.50.** «Падрыхтоўка да экзамена». Маст. фільм. **11.55.** Кампазітары Беларусі. **12.30.** «Смутак на двух». Відэафільм. **13.30.** Навіны (з сурдаперакладам). **13.40.** «Хто ўвойдзе ў апошні вагон». Маст. фільм з субцітрамі. **15.05.** «Ахоўваецца дзяржавай». Тэлефільм. **15.30.** Тэлебом. **16.30.** «Дзённік Прынёмання». (Гр.). **16.40.** «Гарадніца». Літаратурна-мастацкая праграма (Гр.). **17.30.** Студыя «Тэлесябрына». **18.25.** Навіны Бі-бі-сі. **19.00.** Абласныя навіны (Гомель). **19.10.** «Карамболь». Ток-шоу з удзелам І. Смактуноўскага. **19.45.** Навошта дадзена ўлада? Праблемы мясцовага самакіравання. Клецкі раён. **20.30.** Кантакт: адрасы, прапановы, інфармацыя. **20.35.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **22.00.** На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — Пад купалам сусвету; НІКа; Тэлевізійны дом кіно; Штовечар — анекдот...

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 17.00, 20.00, 23.20. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **6.45, 18.45.** Час избирателя. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Сорока. **8.40.** Премьера худ. фильма «Просто Мария» (Мексика). **9.30.** Торговый мост. **10.00.** Концерт. **10.50, 00.25.** Пресс-экспресс. **12.00, 14.00.** Новости (с сурдопереводом). **11.20.** «Возвращение в Эдем». Худ. фильм. 12-я серия (Австралия). **12.10.** Теннис. Кубок большого шлема. **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **15.15.** Премьера мультфильма «Приключения Тедди Ракспина» (Англия). **15.40.** Красно золото доброго мастера. **16.00.** Между нами, девочками... **16.20.** Премьера мультфильма «Летающий дом».24-я серия. **16.50.** Технодром. **17.25.** В эфире межгосударственная телерадиокомпания «Мир». **17.55.** «Просто Мария». **19.45.** Спокойной ночи, малыши! **20.45.** Слово к избирателю. **21.20.** Футбол. Лига чемпионов. «Спартак» (Москва) — «Галатасарай» (Турция). **23.45.** Футбол. Лига чемпионов.

КАНАЛ «РОССИЯ»

6.00, 17.45. Россия. Федеральное собрание. **7.00, 13.00, 19.00, 22.00.** Вести. **7.20.** Требуются... Требуются... **7.30.** Время деловых людей. **8.00.** Параллели. **8.20.** Отечество мое. **9.45.** Наш сад. **10.15.** Досуг. **10.30.** Конституция. Как обустроить Россию. **11.00.** Худ. телефильм. «Санта-Барбара». 252-я серия. **11.50.** Предвыборный марафон. **12.10.** Джазовая музыкальная программа. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** «Шапка». Худ. фильм. **14.55.** Сигнал. **15.10.** Там-там новости. **15.25.** Студия «Рост». **15.55.** Трансросэфир. **16.40.** Я — лидер. **17.00.** Русская виза. **17.30.** Ваше право. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Санта-Барбара». 253-я серия. **20.15.** L-клуб. **21.05.** Зал ожидания. **22.20.** Автомиг.**22.25.** Звезды говорят. **22.30.** Спортивная карусель. **22.35.** Предвыборный марафон. **23.05.** «Ностальжи» — музыка всех поколений. **23.35.** Экран криминальных сообщений. **23.45.** Тишина № 9.

ПОЛЬША-I

13.15. Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Для молодежи. **14.30.** Английский язык в экономике. **14.40.** Гуманитарная программа. **16.50.** Какая школа? **16.55.** Программа дня. **17.05.** Программа для молодежи. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Экологический журнал. **18.40.** Репортаж. **19.05.** «Сумасшедшие записки». Сериал пр-ва США. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** Спортивная студия. **23.05.** Публицистическая программа. **00.00.** Новости. **00.15.** Горячая линия. **00.25.** Музыкальная программа. **00.30.** Спортивная студия. **01.05.** Внимание человек.

ПОЛЬША-II

12.15. Спортивная студия. **13.00.** Документальный фильм. **13.40.** Репортаж. **14.00.** Панорама. **14.05.** «Жизнь начинается после тридцати». Сериал пр-ва США. **15.00.** Концерт. **16.00.** Культурно-публицистическая программа. **16.30.** Приветствие. **16.35.** «Робин Гуд». Сериал пр-ва Италии. **17.00.** Панорама. **17.05.** Тележурнал. **17.20.** Животные вокруг нас. **17.50.** Розыгрыш лото. **17.55.** Экологическая программа. **18.05.** Журнал купцов и промышленников. **18.30.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Колесо фортуны. **20.05.** Документальный фильм. **20.35.** История пана Тадеуша. **21.00.** «Жизнь начинается после тридцати». Сериал пр-ва США. **22.00.** Панорама. **22.30.** Экспресс репортеров. **23.05.** Малый экран. **00.25.** Документальный фильм. **01.00.** Панорама. **01.05.** Концерт.

9, ЧЕТВЕРГ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10.** Пад купалам сусвету. **8.25.** Фільм-канцэрт. **9.25, 21.35.** «Салодкі ручай». Тэлесерыял. **9.50.** Асілак. **10.50.** Мультфільмы. **11.05.** «Гісторыя аб прынцэсе-пастушцы і яе верным кані Фаладзе». Маст. фільм. **12.25.** Кампазітары Беларусі. **13.30.** Навіны (з сурдаперакладам). **13.40.** «Аб'ектыў-тэатр» прадстаўляе: «Сцэны з сямейнага жыцця». Спектакль. **16.15.** Свой садочак як вяночак... **16.45.** Тэлебіржа. **16.55.** Літаратура. 10-ы клас. **17.20.** «Над Нёманам». Праграма на польскай мове. (Гр.). **18.05.** Размова з нагоды. (Гр.). **18.25.** Навіны Бі-бі-сі. **19.00.** Абласныя навіны (Гр.). **19.10.** Зачытайце маё пісьмо. **19.15.** Здароўе. **19.45.** Для каго закон не пісаны. (Гр.). **20.15.** Пазіцыя ўрада. Актуальнае інтэрв'ю. **20.30.** Кантакт: адрасы, прапановы, інфармацыя. **20.35.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **22.00.** На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — Пад купалам сусвету; НІКа; Фестываль мастацтваў «Беларуская музычная восень»; Штовечар — анекдот...

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 17.00, 20.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **6.45, 18.45.** Час избирателя. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Мультфильм. **8.40.** Премьера худ. фильма «Просто Мария» (Мексика). **9.30.** В мире животных (с сурдопереводом). **10.10, 16.20.** Успех. **10.50, 00.45.** Пресс-экспресс. **11.00, 14.00.** Новости (с сурдопереводом). **11.20.** «Возвращение в Эдем». Худ. фильм. 13-я серия (Австралия). **12.10.** Футбол. Лига чемпионов. **13.30.** Теннис. Кубок большого шлема. **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **15.15.** Премьера мультфильма «Приключения Тедди Ракспина» (Англия). **15.40.** 440 герц. **17.25.** Приватизация: в чьих интересах? **17.45.** Документы и судьбы. **17.55.** «Просто Мария». **19.45.** Спокойной ночи, малыши! **20.45.** Слово к избирателю. **21.15.** Лотто «Миллион». **21.45.** Премьера худ. телефильма «Твин Пикс». 11-я серия (США). **22.40.** Песня-93. В перерыве — Новости. **00.15.** Бумеранг.

КАНАЛ «РОССИЯ»

6.00, 17.45. Россия. Федеральное собрание. **7.00, 13.00, 19.00, 22.00.** Вести. **7.20.** Требуются... Требуются... **7.30.** Время деловых людей. **8.00.** Поехали. **8.10.** Зал ожидания. **9.00.** Утренний концерт. **9.15.** Золотая шпора. **9.45.** Кинограф. **10.40.** Предвыборный марафон. **10.50.** Худ. телефильм «Санта-Барбара». 253-я серия. **11.40.** Тишина № 9. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Спасение 911. **14.20.** Если вам за... **14.55.** Телегазета. **15.00.** Мегаполис. **15.30.**Там-там новости. **15.45.** Молодежный тележурнал. «Такой возраст». **16.15.** Трансросэфир. **17.00.** Мир и война. **17.30.** М-трест. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Санта-Барбара». 254-я серия. **20.20.** Экран криминальных сообщений. **20.30.** Сам себе режиссер. **21.00.** Премьера документального фильма «Утерянный рай...?» Албания. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Звезды говорят. **22.30.** Спортивная карусель. **22.35.** Предвыборный марафон. **23.05.** «Прогулка на улице бриллиантов» — выставка в Эрмитаже. **23.40.** Читает С. Юрский. **00.10.** Концерт джазовой музыки.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **10.00.** Новости. **10.10.** Программа дня. **10.15.** Мама и я. **10.30.** Дошкольники дома. **10.55.** Поговорим о детях. **11.05.** «Полицейские из Майами». Сериал пр-ва США. **11.55.** Музыкальная программа. **12.00.** Четверть часа на экране. **12.15.** Развлекательная программа. **12.40.** Программа о малышах. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Для молодежи. **14.30.** Образовательное телевидение. **14.35.** Вселенная нашего тела. **15.50.** Мы живем в Польше. **15.40.** Животные мира. **16.10.** Робинзоны. **16.35.** Лучшие на старт. **16.55.** Программа дня. **17.05.** Для молодежи. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Телетурнир. **19.05.** Энергетическая альтернатива. **19.30.** Католический журнал. **20.00.** Теледиск. **20.10.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Правительственный журнал. **21.20.** «Полицейские из Майами». Сериал пр-ва США. **22.10.** Только в первой программе. **23.00.** Не с чего смеяться. **23.25.** Пегас. **00.00.** Хозяйственные новости. **00.20.** Горячая линия. **00.30.** Музыкальная программа. **00.35.** «Штрафники». Документальный фильм. **01.20.** Это люблю.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Развлекательная программа. **9.10.** Местная программа. **9.40.** Мультфильм. **10.00.** Студия второй программы. **10.15.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.40.** Мир женщин. **11.05.** Фильм на английском языке. **11.35.** Фильм на французском языке. **12.00.** Панорама. **12.05.** Документальный фильм. **13.00.** Мы есть. **13.30.** Черное и белое. **14.00.** Панорама. **14.05.** «ESD». Фильм пр-ва Польши. **15.45.** Документальный фильм. **16.15.** Кабаре. **16.30.** Приветствие. **16.35.** «Кот в сапогах». Мультфильм. **17.00.** Панорама. **17.05.** Спортивная студия. **17.35.** Мой маленький мир. **17.55.** Концерт. **18.30.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Колесо фортуны. **20.05.** Документальный фильм. **20.25.** Семья надежды. **21.00.** Концерт. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.40.** Шестидесятые годы. **23.10.** «Я и он». Фильм пр-ва США. **00.45.** Репортаж. **01.00.** Панорама. **01.05.** Театральная студия.

10, ПЯТНИЦА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.35.** Пад купалам сусвету. **8.25.** Музычны фільм. **9.00.** Літаратура. 10-ы клас. **9.25.** «Салодкі ручай». Тэлесерыял. **9.50.** «Карамболь». Ток-шоу з удзелам І. Смактуноўскага. **10.25.** Тэлефільмы. **11.00.** Тэлевізійны дом кіно. **13.15.** Пазіцыя ўрада. **13.30.** Навіны (з сурдаперакладам). **13.40.** Кароткаметражны фільм. **14.00.** «Урокі музыкі», «Дамашні тэатр». Дак. фільмы. **14.40.** Кінанастальгія. «Вялікае жыццё». **16.00.** «Голы кароль». Спектакль-казка. **17.00.** «ПІК» прадстаўляе: «Папараць-кветка». **17.55.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **18.05.** «Толькі па пятніцах». Інфармацыйна-публіцыстычная праграма. (Гр.). **19.00.** Абласныя навіны (Магілёў). **19.10.** «Бар'еры». Прэзентацыя Цэнтра алімпійскай падрыхтоўкі таварыства інвалідаў па зроку. **20.15.** Кампазітары Беларусі. Віктар Помазаў. «Заслаўская легенда». **20.30.** Кантакт: адрасы, прапановы, інфармацыя. **20.35.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.45.** На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — НІКа; «Поспех». Маст. фільм; Штовечар — анекдот...

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 17.00, 20.00, 23.10. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **6.45, 18.45, 20.45.** Час избирателя. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Как за нашим за двором. **8.45.** Клуб путешественников (с сурдопереводом). **10.20, 18.15.** Америка с М. Таратутой. **10.50, 02.55.** Пресс-экспресс. **11.00.** Новости (с сурдопереводом). **11.20.** «Москва слезам не верит». Художественный фильм. 1-я и 2-я серии. **14.25.** Бридж. **14.50.** Бизнес-класс. **15.05.** «Что бы ты выбрал». Худ. фильм для детей. **16.20.** Музограф. **16.40.** Соло. **17.20.** Эхо российского выбора. **17.40.** Человек и закон. **19.45.** Спокойной ночи, малыши! **21.15.** Премьера худ. фильма «Твин Пикс». 12-я серия (США). **22.10.** Поле чудес. **23.35.** Человек недели. **23.55.** Музобоз. **00.40.** Политбюро. **01.20.** Авто-шоу. **01.50.** Хит-конвейер.

КАНАЛ «РОССИЯ»

6.00. Россия. Федеральное собрание. **7.00, 13.00, 19.00, 22.00.** Вести. **7.20.** Требуются... Требуются... **7.30.** Время деловых людей. **8.00.** Поехали. **8.10.** «Утерянный рай...? Албания». Документальный фильм. **9.05.** Параллели. **9.20.** Сам себе режиссер. **9.50.** Белая ворона. **10.35.** Худ. телефильм «Санта-Барбара». 254-я серия. **11.25.** Ха-ха, Хазанов. **12.20, 15.50.** Мульти-пульти. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Телевизионный театр России. **15.05.** Родники. **15.35.** Там-там новости. **16.05.** Трансросэфир. **16.35.** Радио «Россия»: три года в эфире. **16.55.** Дисней по пятницам. **17.45.** Конституция: как обустроить Россию. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Без свидетелей». Худ. фильм. **21.00.** «К-2» представляет... **22.20.** Автомиг. **22.25.** Звезды говорят. **22.30.** Спортивная карусель. **22.35.** Предвыборный марафон. **22.40.** Вечерний салон. **01.10.** Клуб «Желтая подводная лодка».

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **10.00.** Новости. **10.10.** Программа дня. **10.15.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **11.00.** «Кузен Понс». Фильм пр-ва Франции. **12.40.** Музыкальная программа. **12.45.** Репортаж. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Для самых маленьких. **14.30.** Английский язык. **14.45.** Люди и политика. **15.00.** Состояние души. **15.15.** Сумасшествие медицины. **15.25.** Телепластикон. **15.40.** Не только о поэзии. **15.55.** Какая ты. **16.10.** Если не Оксфорд, то что? **16.35.** В калейдоскопе. **16.55.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для детей. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Автомания. **18.40.** Сатирическая программа. **19.00.** Свидание «втемную». **19.45.** Сатирическая программа. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** «Хелена Морган». Фильм пр-ва США. **23.15.** Всегда вечером. **23.20.** Всепольский фестиваль кабаре. **00.00.** Новости. **00.15.** Горячая линия. **00.25.** Музыкальная программа. **00.35.** «Волчица». Фильм пр-ва Польши. **02.10.** Концерт.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Развлекательная программа. **9.10.** Местная программа. **9.35.** Мультфильм. **10.00.** Студия второй программы. **10.10.** Музеи Австрии. **10.40.** Мир женщин. **11.05.** Фильм на немецком языке. **11.35.** Программа для детей. **12.00.** Панорама. **12.05.** Студия второй программы. **12.10.** Трижды искусство. **12.40.** Развлекательная программа. **13.00.** Шанс на успех. **14.00.** Панорама. **14.05.** «Остановка Аляска». Сериал пр-ва США. **14.50.** Без напряжения. **15.55.** Документальный фильм. **16.30.** Приветствие. **16.35.** «Батман». Сериал пр-ва США. **17.00.** Панорама. **17.05.** Программа для молодежи. **17.30.** «Пылающие сердца». Сериал пр-ва Франции. **18.20.** Грусть и мечты. **18.45.** Телетурнир. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.40.** Развлекательная программа. **23.00.** История об истории. **23.20.** «Остановка Аляска». Сериал пр-ва США. **23.50.** Телетеатр. **01.45.** Концерт. **02.05.** «Пылающие сердца». Фильм пр-ва Франции.

11, СУББОТА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.35.** Пад купалам сусвету. **8.25.** «Поспех». Маст. фільм. **10.00.** Паказвае Віцебск. **11.00.** Тыдзень планеты. **11.15.** 20 мінут рэдактара. **11.35.** Урокі здароўя. **12.00.** Вызваленне: 1943-1993. Гомель. **12.45.** На музычных паралелях. **13.20.**Алімпійскі сілуэт. Фігурнае катанне. **13.45.** Хрысціянская праграма. **14.15.** Мультфільм. **14.45.** Песню бярыце з сабою. Частка 1-я. **15.40.** Роднае слова. **16.10.** Канцэрт старажытнай і сучаснай музыкі ў выкананні дзіцячага хору Белтэлерадыёкампаніі. **16.40.** Брама. **17.25.** Духоўная спадчына. **18.20.** Творчае маладзёжнае аб'яднанне «Крок». **19.35.** «Нов і К»-топ-10. **20.35.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.50.** Маст. фільм «Праўдзівая гісторыя». (Францыя). **22.55.** Каскад: кантакт, інфармацыя, рэклама. **23.10.** НІКа. **23.25.** Відзьма-нявідзьма. **00.25.** Штовечар — анекдот...

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.00, 20.00, 23.10. Новости. **6.25.** Утренняя гимнастика. **6.35.** Пресс-экспресс. **6.45.** Субботнее утро делового человека. **7.30.** Спорт-шанс. **8.00.** «Марафон-15» представляет: «Зов джунглей». **8.30.** Документальный фильм. **9.55, 22.40.** Теннис. Кубок большого шлема. **10.25.** Музыкальный киоск. **10.55.** Авиакосмический салон. **11.10.** Смак. **11.25.** Театр, который всегда в пути. **12.15.** Фильмы нашей памяти. «Двенадцатая ночь». **14.00.** Новости (с сурдопереводом). **14.25.** Премьера худ. фильма «Пеппи — Длинный чулок». 13-я серия. **14.55.** Деньги и политика. **15.25.** Играй, гармонь! **16.10.** Красный квадрат. **16.50.** Счастливый случай. **17.50.** Встречи для вас. **18.45, 20.45.** Премьера худ. фильма «Торговцы мечтой». 3-я и 4-я серии. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **21.35.** Что? Где? Когда? **23.35.** Премьера худ. фильма «Декалог-X» (Польша).

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Музыкальная коллекция. **8.00.** Формула-730. **8.30.** Непознанная Вселенная. **9.00.** Разрешите пригласить. **9.30.** Российское бюро путешествий. **10.15.** Публицистическая программа «45». **11.00.** Кинотеатр повторного фильма «Музыкальная история». **12.20.** Мульти-пульти. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.20.** Козырная дама. **13.50.** Видеопоэзия. **14.05.** Амика Веритас. **15.05.** «К-2» представляет: «Звезды Америки». **15.35.** Надежда. **16.05.** Футбол без границ. **17.00.** Фильм-премьер. **17.15.** Великие цирки мира. **18.15.** Устами младенца. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Исповедь Феликса Крулла». Худ. фильм. 3-я серия. **20.35.** Контрасты. **21.05.** Премьера документального фильма «Секретные встречи в Москве» (Швеция). К 75-летию А. И. Солженицына. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Звезды говорят. **22.30.** Спортивная карусель, **22.35.** Программа «А». **23.35.** Ночной сеанс «Да здравствует любовь».

ПОЛЬША-I

8.00. Сельскохозяйственный журнал. **8.20.** Агрорынок. **8.45.** Из Польши. **9.05.** Публицистическая программа. **9.25.** Все об огороде. **10.00.** Новости. **10.10.** «Зерно». Программа католической редакции для детей. **10.35.** Программа для детей. **12.00.** На пути приключений. **13.00.** Новости. **13.10.** Полчаса для семьи. **13.45.** «Море». Тележурнал. **14.15.** Спортивная программа. **15.00.** Мультфильмы У. Диснея. **16.15.** Осеннее MTV. **16.30.** Телетеатр. «Солдат и герой». **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Клетка. **18.40.** Тележурнал. **19.10.** «День за днем». Сериал пр-ва США. **20.00.** Детский тележурнал. **20.10.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Польские зоспарки. **21.30.** «Когда Гарри познакомился с Салли». Фильм пр-ва США. **23.20.** Новости. **23.30.** Культурно-публицистическая программа. **01.05.** «Специальный заказ». Фильм пр-ва США. **02.25.** Концерт. **03.20.** «Городок Геллгэйт». Фильм пр-ва США.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Документальный фильм. **9.00.** Программа для детей. **10.00.** «Такие одинокие». Программа для глухонемых. **10.20.** Урок языка глухонемых. **10.25.** Приветствие. **10.35.** Сообщество в культуре. **11.10.** Развлекательная программа. **12.00.** Встреча с музыкой. **13.00.** Академия польского кино. **14.40.** Неоконченный раздел. **15.00.** Документальный фильм. **15.30.** Спорт. **16.20.** Вторая программа. **16.25.** Животные мира. **16.55.** Розыгрыш лото. **17.00.** Панорама. **17.05.** Трижды искусство. **17.30.** Программа на вечер. **17.35.** Спортивная студия. **18.00.** «Сорокалетний — 20 лет спустя». Сериал пр-ва Польши. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.30.** Телетурнир. **20.00.** Концерт. **21.10.** Публицистическая программа. **22.25.** Слово на воскресенье. **22.40.** Развлекательная программа. **23.40.** «Пока будут течь реки». Фильм пр-ва США. **01.00.** Панорама. **01.05.** Развлекательная ммузыка.

12, ВОСКРЕСЕНЬЕ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.30.** Пад купалам сусвету. **8.25.** Слова да чалавека. **8.50.** Мірныя справы вайскоўцаў. **9.40.** «Рукапіс». Маст. фільм. **10.15.** Пра шахматы і шахматыстаў. **10.45.** Асілак. **11.45.** «Салодкі ручай». Тэлесерыял. **12.10.** Далёкае-блізкае. **12.40.** Як эстафету-захапленне... **13.20.** «Край». Коннік на гербе, хто ён? **14.00.** Таямніца. **14.30.** Песню бярыце з сабою. **Вясёленькая нядзеля. 15.45.** «Прыгоды капітана Урунгеля». Мультфільм. 12-я, 13-я серыі. **16.05.** «Нечакана-негадана». Маст. фільм. **17.30.** Гінес-шоу (Вялікабрытанія — ЗША). Частка 11-я. **18.00.** Радавод. **19.00.** Мультфільмы для дарослых. **19.20.** Хакей. Чэмпіянат МХЛ. «Цівалі» (Мінск) — «Дынама» (Масква). 2-гі і 3-ці перыяды. У перапынку — Панарама. **20.45.** Калыханка. **21.00.** «Войскі асобага прызначэння». Тэлефільм (Аўстралія). **21.45.** «Чацвёртая ўлада». Маст. фільм (Францыя). **23.20.** Каралеўскае паляванне. **00.20.** «І запальваем свечкі». Канцэрт майстроў эстрады Расіі. **01.25.** Штовечар — анекдот...

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

7.00. Час силы духа. **8.00.** Без паузы. **8.30.** С утра пораньше. **9.00.** Пока все дома. **9.30.** Спортлото. **9.45.** Утренняя звезда. **10.35.** Полигон. **11.05.** Марафон-15. **11.45.** Панорама. **12.25.** Я — женщина. **13.00.** Французская кухня для вас. **13.10.** Премьера документального фильма «Подводная одиссея команды Кусто». **14.00.** Новости (с сурдопереводом). **14.15.** В эфире — межгосударственная телерадиокомпания «Мир». **14.50.** Премьера мультфильмов «Каспер и его друзья» (Англия), «Настоящие охотники за привидениями» (США). **15.45.** Телелоция. **15.55.** Футбол. Межконтинентальный кубок. «Милан» (Италия) — «Сан-Паулу» (Бразилия). В перерыве — Международная акция «Конституция России — власть-94». **17.45.** Новости. **18.00.** Вокзал мечты. **18.55, 22.00.** Конституция России — Встреча нового политического года. **19.15.** Впервые на телеэкране. Худ. фильм «Чича». **21.00.** Воскресенье. **21.45.** Спортивный уик-энд.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** «Адмиралтейство». Документальный фильм. **7.55.** Ключ. «Царский тур». 9-я часть. **8.25.** Доброе утро. **8.55.** Студия «Рост». **9.25.** Лясы. **9.55, 12.35, 14.30, 16.35, 21.05.** «Только факт». (прямые включения из центра оперативной информации). **10.00.** Аты-баты... **10.30.** «Старики-разбойники». Худ. фильм. **12.00.** Орган, баян и фантазия. **12.40.** Шесть соток. **13.20.** Не вырубить... **13.35.** Я обещаю никогда не изменить истине. **14.20.** Мульти-пульти. **14.35.** Лучшие игры НБА. **15.35.** В мире животных. **16.50.** Волшебный мир Диснея. **17.40.** Гран дивертисмент в Японии. **19.25.** Праздник каждый день. **19.35.** Премьера телеэкрана. «Лох — победитель воды». **21.10.** У Ксюши. **21.40.** Коробка передач. **22.20.** Автомиг. **22.25.** НІКа.

ПОЛЬША-I

8.00. Сельское хозяйство в мире. **8.15.** Сельскохозяйственная программа. **8.35.** Неделя. **9.30.** Программа о сельском хозяйстве. **10.00.** Программа для детей. **10.25.** Телеутро. **11.10.** «Пугвалл». Сериал пр-ва Австралии. **12.00.** Репортаж. **13.00.** Телеконцерт пожеланий. **13.30.** Музыкальный ящик. **14.20.** С камерой среди зверей. **14.45.** Золотые годы английской комедии. **16.15.** Репортаж. **16.30.** Сто вопросов. **17.00.** Путешествие. **17.40.** Антенна. **18.00.** Телеэкспресс. **18.30.** «Династия». Серия 219. **19.20.** Семь дней — мир. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** «Реквием для Гренады». Сериал пр-ва Испании. **22.10.** Спортивное воскресенье. **23.00.** Сантименты. Вечер второй. **23.50.** Балетно-музыкальная программа. **00.30.** «Ад молчания». Фильм пр-ва Франции. **02.05.** Концерт.

ПОЛЬША-II

8.30. Обзор событий недели (Для глухих). **9.00.** Мультфильм. **9.25.** Фильм для глухих. **10.20.** Слово на воскресенье. (Для глухих). **10.25.** Приветствие. **10.30.** Местная программа. **11.30.** Развлекательная программа. **12.00.** Час с Ганной Барберой. **13.00.** «Нефертити королева Нила». Фильм пр-ва США. **14.40.** Программа для детей. **15.00.** Спорт. **15.50.** Международный день ребенка. **16.00.** Спорт. **16.50.** Международный день ребенка. **17.00.** Панорама. **17.20.** «Дети, заботы и мы». Комедийный сериал пр-ва США. **17.45.** Программа о животных. **18.15.** События недели. **18.45.** Международный день ребенка. **18.50.** Тележурнал. **19.25.** Телетурнир. **20.00.** Концерт. **21.00.** Сатирическая программа. **21.10.** Час откровения. **22.00.** Панорама. **22.30.** Концерт. **23.20.** «Папа в свадебном путешествии». Сериал пр-ва Югославии. **23.40.** Программа о К. Ильдефонсе. **00.30.** Международный день ребенка. **00.40.** Развлекательная программа. **01.00.** Панорама. **01.05.** Развлекательная программа.

Lekcja języka polskiego

pani mgr Matyldy Świgoń

Temat: Zasady pisowni "u" w środku wyrazów.

Nowe wyrazy:

łyżwy - каньki
narty - лыжы
sanki - санкі
bałwan - снежная баба
czapka - шапка
szalik - шалік
rękawiczki - пальчаткі
lodowisko - каток

1. "u" piszemy na początku w większości polskich wyrazów z wyjątkiem : ósmy, ósemka, ów, ówczesny i ówdzie.

A więc piszemy: ulica, upał, uniwersytet, uczelnia , ucho, uwaga.

2. W środku wyrazów "u" piszemy w wyrazach, w których nie zachodzi wymiana w : o, e, a z uwzględnieniem wyjątków, o których pisałam.

Piszemy: bułka, burak, kupić, dużo, chudy, chustka, dudni, cukier, furtka, guzik, już, jutro, lustro, muszę, mucha, pudło, pusto, ruch, sucho, studnia, tutaj, tusz, wujek.

3. W wielu przyrostkach zakończonych na :

-ula / brzydula, matula, koszula/
-ulec / hamulec, budulec, szpikulec/
-un / opiekun, zwiastun, piorun/
-unek / rysunek, ratunek, pakunek/
unia / ciotunia, babunia, córunia/
-usia / mamusia, córusia, Magdusia/
-uszek / dzbanuszek, okruszek, staruszek/
-utki / malutki, drobniutki, czyściutki/

W wyrazach: skuwka, zasuwka, gdyż pochodzą od czasowników skuwać, zasuwać.

4. W formach osobowych czasowników zawierających cząstką - uj

np. kupuje, prasuje, pracuje, rysuje, maluje, ceruje, kupują, prasują, pracują, rysują, malują, cerują, kupujecie, prasujecie, pracujecie, rysujecie, malujecie.

Ćwiczenie:

Do podanych rzeczowników dopisz pokrewne czasowniki z cząstką -uj -

druk -
rozum -
cera -
głód -
stół-
pudło -
mur -
sznur -
próba -
kolor -

Niepunktualność

Do różnych "miłych" grzeszków, którymi nas bliźni raczą, należy niegodziwy nawyk niepunktualności. Spotykamy się z nią co dzień, niecierpliwimy, narzekamy, oburzamy, zarzekamy obcować z grzesznikami - a w rezultacie potulnie znosimy jej tyranie.

Człowiek niepunktualny jest szkodnikiem społecznym, tym niebezpieczniejszym, że się nim dotychczas nie zaopiekował jakiś paragraf. W żadnym społeczeństwie nie ma ich tylu, ile w naszym, bo żadne nie zniosłoby podobnej niesforności i takiego bagatelizowania drugich.

Niepunktualność jest kradzieżą, uchodzącą dotychczas bezkarnie, niestety. Spóźniający się kradną punktualnym czas, którym poszkodowani mogliby rozporządzać przyjemniej lub pożyteczniej , zamiast spędzać go na denerwującym czekaniu.

Niepunktualność wyrabia człowiekowi złą markę, budzi brak zaufania i niejednokrotnie rozstrzyga o powodzeniu, bo ludzie liczą się z tym, że nie można na nich polegać, a przecież nikt nie chce dobrowolnie narażać się na straty i zawody.

Spóźnianie się na zebranie, umówione konferencje, przyjęcia, widowiska publiczne jest dowodem złego wychowania i braku kultury społecznej. Świadczy też o braku stosunku dla tych, z którymi obcujemy.

Na spóźniających się chronicznie nie ma innej rady, jak bojkot towarzyski i w interesach. Nie zapraszać ich do siebie, nie wpuszczać na widownię po rozpoczętym przedstawieniu, nie przyjmować rzeczy dostarczonych po terminie, nie zawierać z nimi umów ani interesów. Byłby to akt doraźnej satysfakcji o niewątpliwej wartości pedagogicznej, a wyrozumiałość w takich przypadkach równa się współwinie.

Jeżeli można być punktualnym z musu lub lęku przed karą, dlaczego nie być nim z poczucia ładu i obowiązku, a może i ze względów, wobec bliźnich?

Białym śniegiem

Białym śniegiem zasypane pola,
Tylko gwiazdy rozświetlają mrok,
Gwarem tętni dzisiaj nasza szkoła,
I z piosenką wita Nowy Rok.
Refren: Przynieś polom Nowy Roku bujny plon.
A fabrykom, węgla, rudy, wiele ton.
Przynieś miastom nowe domy, rzece most.
Wszystkim szczęścia, jak największej dni bez trosk./bis.
Od choinki bije woń żywicy,
Płoną świeczki, szczęściem płonie wzrok.
Biały gołąb na drzewku w świetlicy,
Razem z nami wita Nowy Rok.
Refren: Przynieś polom...

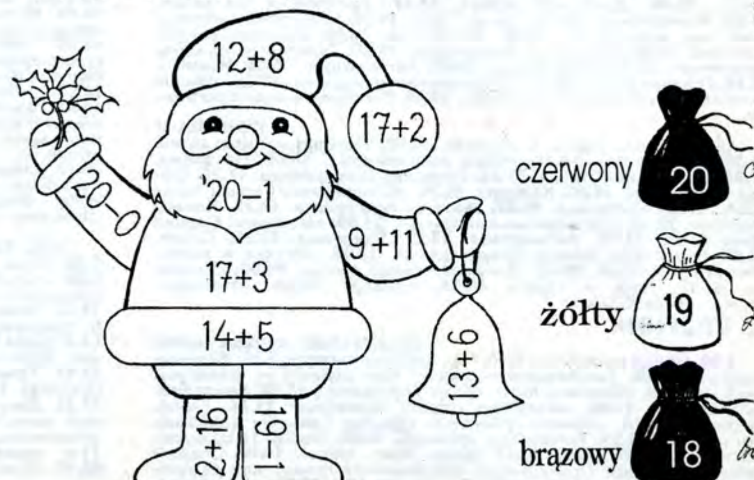
Leśne zagadki

1.W twardej skarbonce
smaczny skarb mieszka
Jak ją rozbijesz, to zjesz.....
[redacted]

2.Pachnące,czerwone,
słonkiem malowane,
przyniosę ich z lasy
pełny po brzegi dzbanek.
[redacted]

3.Ma on nóżkę - nie ma buta,
ma kapelusz - nie ma głowy:
czasem gorzki i trujący,
często smaczny jest i zdrowy.
[redacted]

Oblicz i zamaluj odpowiednimi kolorami

Śledź w sosie majonezowym

4 śledzie solone, 8 łyżek sosu majonezowego, do dekoracji zielona pietruszka, sałata, cytryna, szczypiorek, pikle.

Śledzie namoczyć w wodzie na kilka lub kilkanaście godzin (zależnie od stopnia zasolenia). Wypatroszyć, ściągnąć skórę, wyjąć kręgosłup i ości oraz podzielić na filety.

Ułożyć w szerokim naczyniu i zalać majonezem, wstawić do lodówki na 1 dobę. Przed podaniem filety pokrajać skośnie na kawałki, ułożyć na podłużnym małym półmisku i ubrać liśćmi sałaty, pietruszką, plastrami cytryny, piklami lub posiekanym szczypiorkiem. Jest to znakomita przystawka podawana na okolicznościowych przyjęciach.

Dla Panów

Dlaczego szefowie podrywają sekretarki

- Bo Agnieszka czy Magda jest na ogół młodsza od żony. Przy tym atrakcyjniejsza lub dość atrakcyjna zewnętrznie i zadbana - od fryzury do paznokci.

- Jest miła, pogodna, wita go uśmiechem , nie ma humorów ani złych dni.

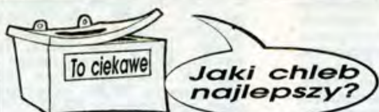
- Nie ma pretensji, nie robi wyrzutów nie obraża się , nie skarży.

- Nie ma się w stosunku do niej wyrzutów sumienia nawet wtedy, gdy nie jest się w porządku.

- Rozsądna Magda czy Agnieszka jest opiekuńcza, ale nigdy w sposób irytujący. Inteligentna zgaduje myśli, dostosowuje się do nastroju szefa. Często potakuje, rzadko wyraża swoje zdanie czy opinię. Nie dyskutuje , lecz wypełnia polecenia.

Swoim istnieniem potwierdza więc przewagę płci brzydkiej nad płcią piękną, która to świadomość dla mężczyzny jest bardzo cenna.

Między sekretarką a szefem nawiązuje się zatem rodzaj bliskości. I w sensie psychicznym , i fizycznym. Chcąc nie czcąc świadkuje przecież jego kłopotom i sukcesom. To do niej szef mówi: ale jestem skonany, padam z nóg; czy też: ale nam dzisiaj dobrze poszło. To jej powierza się rozmaite delikatne funkcje: proszę mnie wywołać dokładnie o dwunastej, pretekst niech sobie pani wymyśli. Dla pana X nie ma mnie przez najbliższe trzy dni.

Nie jest obojętne, jakie pieczywo spożywamy. Pieczywo jest podstawowym produktem przetwórstwa zbożowego którego wartość odżywcza uwarunkowana jest stopniem wyciągu mąki z ziarna pszenicy czy żyta.

Produkty zbożowe, do których oprócz pieczywa zaliczamy mąki, makarony i kasze stanowią istotne źródło wielu składników odżywczych. Dostarczają one głownie skrobi, białka roślinnego, witamin z grupy B (B1 , B2, B6, PP), składników mineralnych - jak magnez, żelazo, miedź, cynk oraz błonnika, niezbędnego w ułatwianiu trawienia. Jednakże nie każdy rodzaj pieczywa dostarcza nam tych składników w odpowiednich i takich samych ilościach. Pieczywo z mąki ciemniejszej jest bogatsze w składniki odżywcze od pieczywa jasnego. Wynika to z nierównomiernego rozmieszczenia składników odżywczych w ziarnie zbóż. Najwięcj witamin, składników mineralnych oraz białka znajduje się tuż pod skórą oraz w zarodku i tarczce, zlokalizowanych na jednym z końców ziarna. Przy produkcji mąk jasnych te najbardziej wartościowe części zostają odrzucone do otrąb, zaś przy przemiale mąk ciemnych - pozostają w nich, czyniąc je ciemniejszymi.

Pamiętajmy więc, iż im jaśniejsza mąka, tym jest ona mniej wartościowa z punktu widzenia żywieniowego!

Podobną rolę do pieczywa spełniają kasze, mające te same wartości odżywcze, a ponadto dające szerokie możliwości urozmaicania posiłków. Wartość odżywcza kasz związana jest z rodzajem ziarna i sposobem jego przerobu. Największą wartość mają kasze z grubego przemiału, mało oczyszczone - jak np. ksza gryczana, płatki owsiane oraz pęczak. Natomiast kasze polerowane - jak manna, płatki ryżowe, kasza krakowska czy kukurydziana - są uboższe w witaminy i składniki mineralne, jak również w błonnik. Jakie zatem pieczywo powinniśmy spożywać?

Zgodnie z zasadami racjonalnego żywienia powinniśmy codziennie jeść pieczywo mieszane - czyli ciemne i jasne. Wiedzmy jednak, że pieczywo jasne, pulchne, delikatne, odznaczające się małą wartością odżywczą - skoro lubimy - jedzmy dla przyjemności, a dla zdrowia - zawsze pieczywo ciemne, żytnie razowe lub pszenne, albo mieszane. A więc - oprócz przyjemności, pamiętajmy zawsze o naszym zdrowiu!

Zwierzęta milionerzy.

Bogaci i samotni ludzie w różnych krajach coraz częściej zapisują w testamencie ogromne sumy swoim ulubionym zwierzętom. Pragną, aby ich czworonożni przyjaciele, bliżsi im niż ludzie, także i po ich śmierci żyli w dostatku, a nawet luksusie, pod troskliwą opieką.

Tak więc - na przykład - najbogatszym, a zarazem najstarszym psem w Niemczech jest niezbyt rasowa, kudłata suczka imieniem Erika. Jej pani, owdowiała Ernastowa E., zapisała jej 3 miliony marek! Majątkiem tym zarządza Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami, opłacając opiekunkę uczki. Erika dalej mieszka w wiejskiej posiadłości nieżyjącej pani E., razem z dwunastoma sweg potomstwa. Ona i jej dzieci jadają wyśmienicie, dostają jedzenie w porcelanowych miseczkach, a Erika, która ma już 23 lata, dostaje mięso mielone, bo brak jej zębów - ale wciąż czuje się, jak na swój wiek, doskonale.

Bitwę pod Grunwaldem wygrała Polska, ponieważ stała pod lasem.

***

Dzięki poświęceniu dla ojczyzny ks. Robak zakwalifikował się jako wzór osobowy do nowej Polski.

***

Sierotka Marysia żyjąc wśród krasnoludków, miała bardzo małe problemy.

***

Strach miał wielkie oczy, lecz naturalnie ślepiec nie mógł tego dostrzec.

***

Trochę wyżej znajdują się przepiękne komnaty wypchane aksamitem, arrasami, srebrem, złotem, kością słoniową, a w łożu, w którym król polegał na królowej, zmieściłoby się co najmniej 5 osób.

***

Jan Kochanowski zamieszkał w Czarnobylu.

***

Marszałek Józef Piłsudski nazywany przez miłośników Dziadziusiem uwielbiał w Sulejkowie przechadzać się z kasztanką.

"Głos znad Niemna"
Wydawca: Związek Polaków na Białorusi

Adres redakcji:
230005 Grodno
ul. Dzierżyńskiego 32
tel. 44-94-57

Druk: Zakłady Graficzne
Grodno, ul. Poligrafistów 4
Zamówienie nr... 5283
Nakład **9000** egz.

Tygodnik:
indeks 63863 Nr rej. 8
Cena: 35 rb.
Objętość pisma - 2 drukowane arkusze

Cena prenumeraty:
IV kw. 120 rb.
I kw. 1994r. 630 rb.

Redaktor naczelny
L. Michajlik